

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Spalis — October 23, 1964

Nr. 119

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NIKITOS KRITIMAS

CHRUŠČIOVAS, NETYČIA IŠKILĖS Į SOVIETŲ VIRŠŪNĘ, BANDE ĮVEIKTI NENUGALIMĄ UŽDAVINĮ: PANAIKINTI STALINIZMĄ IR KARTU PALIKTI BOLŠEVIKINĮ REŽIMĄ. — JIS ĮGYJO POPULIARUMĄ UŽSIENIUOSE IR PANIEKĄ SAVO PARTIJOJE. — TAI IR PRI-
VEDĖ PRIE LIEPTO GALO.

Vytautas Meškauskas

"Trys vyrai sėdėjo kalėjime: socialdemokratas, anarchistas ir mažas, kuklus, nemokytas žydėlis, vardu Pinja" pradėjo pasakoti Nikita Chruščiovas korespondentams Irano ambasados Maskvoje baliuje, kai tie pasiteiravo, kodėl buvo pašalintas maršalas Žukovas. "Jie nutarė" -- tęsė toliau Nikita -- "išrinkti vieną, kuris rūpintųsi padalinimu valgio, arbatos ir tabako. Anarchistas, kad parodžius panieką bet kokiai teisei ir tvarkai, pasitūlė išdalinioju rinkti Pinją, ir taip buvo padaryta. Vėliau jie nutarė išsikasti tunelį iš kalėjimo kameros. Kai jis buvo iškastas, kilo klausimas, kas turi pirmas jį išbandyti. Buvo pavojaus, kad tą tuojau nušaus kalėjimo sargyba. Visų akys nukrypo į didelį, stiprų anarchistą, tačiau tasai pabūgo. Tada žydėlis Pinja pasakė: "Jūs mane išrinkot vadu, aš eisiu".

Tai taręs Chruščiovas pakilo ir rengėsi išeiti. Žurnalistas jį sustabdė, prašydamį paaiškinti tos pasakėčios prasmę.

Nikita tada atsakė: "Moralas čia paprastas. Kaip kukliai nepradėsi, eidamas pareigas išaugi, -- ir po tylos minutės pridėjo, -- mažukas Pinja -- tai aš." Mažiukas (161 cm.) Nikita bandė padaryti didelių dalykus: panaikinti arba bent sušvelninti stalinizmą ir kartu išlaikyti Sovietų Sąjungą komunistinio pasaulio vadovybėje.

To siekdamas jis pasiekė didesnio populiarumo užsienyje, negu savo partijos narių tarpe. Tiems atrodė, kad Chruščiovas daro klaidą po klaidos ir kartu papildė mirtingą nuodėmę: suskaldė komunistinį pasaulį. Kariuomenės vadai, kurie savo karjerą beveik visi pradėjo Toliausiosios Rytuose -- Kinijos pasienyje -- į konflikto galimybes su kiniečių milijonais žitūrė buvo ypatingo entuziazmo. Jų nuomone, su kiniais reikia palaikyti gerus santykius ir juos siųsti kovai su amerikiečiais. Ypač, kai reikia skaitytis su NATO jėga Vakarų fronte.

Nikita jau 1957 metais buvo atsidūręs bėdoje, kai tas pats partijos CK prezidiumas, kuris šį kartą jį galutinai nuvertė, jį buvo pareiškęs kaip nepasitikišimą ir valdžia, atrodė, atiteks Molotoviui. Tada tas pats maršalas Žukovas, kurį Nikita vėliau atleido, karo iškūtuais į Maskvą sugabeno visus 170 CK narių, kurie pakaitė prezidiumo nutarimą. Molotovas pralaimėjo. Šį kartą Žukovo jau nebuvo ir nebuvo kas suorganizuoją pasipriešinimą tam, kuriam pats Chruščiovas taip pasitikiėjo -- Leonidui Brežnevui.

Atrodo, kad Brežnevui nepatiko Chruščiovo flirts su Vakarais. Brežnevas negalėjo suprasti, kodėl Vakarai turi palaikyti Chruščiovą galimam konflikte su Kinija be jokios naudos sau. Tuotarpu Chruščiovas toliau varė flirtą su Vakarais. Jo žentas Adžubėjus pareiškė Vakarų Vokietijos kancleriui Erhardui, kad, girdi, mes 400 metų saugojom Europą nuo mongolų ir dabar tai darom. O pats Nikita dar šių metų pavasarį gyrėsi Danijos ministrui pirmininkui Kragi: "Jei man nepasiseks lošti suamerikoniška korta, aš trauksiu prancūzų kortą, o jei su ta nepasiseks, aš dar turiu rezervę voldečių kortą".

Toks "lankstumas" užsienio politikoje, ieškant sau sąjungininkų kovai su kiniečiais, didžiai nepatiko Brežnevui. Kai jis tik per Nikitos malonę tapo partijos sekretorium, jis tuojau įsakė to-

kią santykių eigą sutrukdyti. Buvo sufabrikuoti vokiečių Schwirkmanno ir trijų amerikiečių bei vieno britų karo attachė incidentai (žitūr. "Slaptasis karas" Dirvos spalio 12 d. Nr.), nes jie negalėjo įvykti be sovietų viršūnių žinios.

TAI TIK PRADŽIA NAUJOS KOVOS DĖL VALDŽIOS

V. Alseika

Kas slypi Maskvoje įvykusio perversmo užkulisiuose? Ar iš tikrųjų vyriausias partijos ideologas Suslovas buvo pagrindinis Nikitos Chruščiovo nuvertimo kaltininkas? Kokios buvo didžiosios Chruščiovo klaidos, vertusios jį kaltininką nušalinti iš pareigų? Kokią politiką ves naujieji Kremliaus vadovai ir ar jie ilgai išsilaikys, ar neatsiras naujas diktatorius?

Tokie klausimai Europoje rūpėjo ne tik pačiai spaudai, bet ir daugelio kraštų gyventojams. Iš Lietuvos gautais pranešimais, Chruščiovo nušalinimas buvo sukelęs nepaprastą dėmesį ir daugiau negu kitomis progomis siekta klausytis iš Vakarų teikiamų radijo pranešimų bei komentary. Kiek patirta, Lenkijos, Vengrijos ir kitų satelitinio krašto gyventojai buvo tiesiog apguldę radijo imtuvus ir godžiai gaudė Vakarų spaudos agentūrų ar laikraščių perduodamas žinias. Tai mūsų negali stebinti. Juk ir Lietuvoje "Tiesa" su kitais laikraščiais tepaskelbė sausą Tasso pranešimą apie spalio 14 d. Maskvoje įvykusį partijos centro komiteto plenumą ir apie N. Chruščiovo patiektą prašymą "dėl amžiaus ir pablogėjusios sveikatos" jį atpalaiduoti nuo jo ilgai turėtų pareigų.

Nei Lietuvoje, nei kituose kraštuose, ir juo labiau ne viename Vakarų pasaulio krašte, niekas nepatikėjo, kad Chruščiovas savo noru ir dėl minėtų priežasčių buvo pasiprašęs jį atleisti. Ne, priežastys kitos ir jos vis ieškomos.

Pagal šveicarų spaudą, verta atkreipti dėmesį į paties Chruščiovo dar neseniai paskelbtą pašaipą dėl tariamai Vakaruose būdingo demokratų nepastovumo, netikrumo. O kas gi pasirodė? Pati Sovietų Sąjunga yra pakliuvusi į netikrumo vandenį. Sveikata?

Paskutinė Nikitos klaida buvo komunistinių partijų kongreso šaukimas komunistinių partijų kongreso, kuris pašmerktų Kinijos kompartiją. Tas kongresas nerado pritarimo nei užsienio kompartijose, nei pačioje sovietų kompartijos viršūnėje. Išdrąsinęs Nikita jau nebejutė sau pavojaus. Stalino metodų griebtis jis jau nenorėjo ir nebegalėjo. Taip mažukas Pinja - Nikita buvo pašalintas iš savo vietos. Džiaugtis jis gali tik tuo, kad pagal jo įvestą praktiką politiniai priešai pašalinami iš vietos ir išeikijami, tačiau dar nenužudomi.

Taip, pasaulio spauda ne kartą buvo išskėlus kiek pašlijusią Nikitos sveikatą, buvo pastebėtos ir vis dažnesnės atostoginės diktatoriaus išvykos į Juodosios jūros pakraščius. Tačiau Chruščiovo "savanoriškas" pasitraukimas buvo kaip tik tuo metu, kada jis galvojo apie pasimatymą su JAV prezidentu, kada ruošėsi kelti laivą į Bonną, Delhį ir New Yorką, kada buvo sukvietęs komunistinių partijų suvažiavimą, kada planavęs kai kuriuos sovietinių planų pakeitimus ir... kada ruošėsi pasitikti tris sovietinius kosmonautus.

Taigi, tai buvo dar vieno asmens diktatūros galas, pabaiga 1958 m. kovo mėn. prasidėjusio valdymo, kuriame, tenka pripažinti, netrūko efektingų ir pasaulio dėmesį sukausių epizodų bei pergvenimų, jei tik prisiminti Stalino lavono pašalinimą, Šarvučio Budapešto gatvėse, Sputniką, kelią į JAV ir kalbą JTautose, Kubos avantūrą ir, pagaliau, konfliktą su Pekinu.

Žinoma, kosminiai skridimai kėlė sovietų prestižą, bet daug kam pasauly, atrodo, vis neaišku, kad tie skridimai turėjo vieną svarbų tikslą: nusišėpti vis didėjančią nesėkmę žemės ūkyje ir kitus nepasisekimus. Jei pažvelgti į šveicarų spaudą, į sovietikos žinovo "Neue Zuercher Zeitung" samprotavimus, tai ir jis perversmo priežasčių pirmoje eilėje ieško vidaus politikoje. Dar primenama, kad Chruščiovas spalio mėn. pradžioje buvo paskelbęs, kad ateityje teksią atsakyti teikti pirmenybę sunkiajai pramonei, o juk tai žingsnis, 1955 metais privedęs prie Malenkovo nuvertimo. Pastaraisiais metais vis labiau išryškėdavo ir kai kurie įtampos reiškiniai tarp Chruščiovo ir kariuomenės vadovų. Tad yra galima, kad šampokle prieš (Nukelta 1 psl.)

Per 20 metų Balfas sušelpė tūkstančius lietuvių įvairiuose kraštuose maistu, pinigais ar rūbais. Nuotraukoje: V. Kulpavičius Balfos sandėlyje Brooklyne paruošia rūbų siuntas į užjūrį.

Vyt. Maželio nuotrauka

BALFO SUKAKTUVINIS SEIMAS

Gyvoj ir labai darbingoj nuotakoj praėjo Balfos 12-asis seimas 1964 m. spalio 18-19 dienomis New Yorker viešbuty, New Yorke, kukliai paminėjęs ir savo veiklos 20-tį.

Šį neeilinį seimą paskutinį kartą atidarė dr. prel. J. Končius, be pertraukos Balfui pirmininkavęs 20 metų, o šiame seime atsakęs toliau aktyvių pareigų, pakeltas į garbės pirmininką. Invokaciją atliko prel. Juras ir visi dalyviai, sugiedoję Lietuvos ir JAV himnus akompanuojant muz. Čerienė-Mulks, pradėjo darbą. Į prezidiumą pakviesti: A. Dzirvonas, pirm., V. Količienė ir dr. E. Noakas vicepirmininkai, L. Šulas ir M. Virbickienė sekretoriai.

Balfą 20 metų sukakties proga žodžiu sveikino Generalinis Konsulas V. Stašinskas, pažymėdamas, kad Balfas yra reikšminga ir svarbi organizacija ne vien dėl to, kad šelpia visam pasauly išblaškytus lietuvius materialiai, bet tuo pačiu, vykdydamas materialinę šalpą, jis stiprina juose ir lietuvių.

Vliko vardu K. Bielinis priminė, jog tiek Vlikui tiek Balfui darba trukdo stoka lėšų. Ruošdami pokylius, -- sakė jis, -- prie si-dabriniais indais apkrautų valgių išlaidų stalių turėtume palikti vieną tuščią kėdę, tai tremtinii lietuviui, kuris negali čia ateiti, kartu sėdėti, jį savo auka prisiminti, kaip tai buvo padaryta vienoje šeimoje.

PLB vardu sveikino J. Šiepetys, Gintneris -- Liet. Žurnalistų S-gos, Paurazienė -- Liet. Katalikų Moterų S-gos vardu iš-kėlė kaip didelį įnašą į šalpos darbą lietuvių tautų duosnumą ir tam darbui pasiūkiojimą. V. Šimkus sveikino Buv. Politinių Kalinių Chicagos skyriaus ir Vilniečių S-gos, V. Leskaitienė -- LMA vardu ir M. Zujus "Garso" vardu.

Prel. Juras paskaitė telegramą iš šv. Tėvo ir vysk. V. Brizglo, pasveikinęs pats Kunigų Vienybės vardu, Čerienė-Mulks paskaitė visą eilę sveikinių raštų iš amerikiečių pareigūnų, pavergtų tautų šalpos org-jų atstovų ir k. Jų tarpe New Yorko gubernatoriaus N. Rockefellerio, Lietuvos Atstovo J. Kajecko, NCWC, msj. J. Balkūno, LLK pirm., V. Sidzikausko, V. Volerto, PLB Tarybos prezidiumo pirm., kun. Bernatono ir t.t.

Po pirm. dr. J. Končiaus ir sekretorės N. Gugienės trumpos Balfos veiklos apžvalgos, Albinas Trečiokas, vienas iš steigėjų ir nepaįlistamų Balfos darbuotojų per visą 20-tį, paskutinį kadencijoj i vicepirmininkas, paskaitė Balfos veiklos 2-ųjų metų Centro Valdybos darbų apžvalgą, pranešdamas, kad savo kadencijos laikotarpy Valdyba sušaukė 4 direktorių suvažiavimus ir valdyba posėdžiavo 26 kartus.

Lietuviai buvo šelpiami beveik visuose pasaulio kraštuose pagal gyvenimo sąlygas ir Balfos galimybes. Šelpimas pasiekė Vokietijoj, taupumo sumetimais už-darius Balfos įstaigą Muenchene ir pradėjus šalpą tiesioginai iš Balfos centro, į kurį kreipėsi 865 asmenys.

Balfos pastangomis iš Vokietijos atgabenta keliolika lietuvių šeimų, neseniai atvykusių iš Lietuvos ar Sovietų Sąjungos.

A. Trečiokas savo pranešime skaičiais nurodė, kiek Balfas per savo paskutinės valdybos kadenciją išleido atskirai kiekvienam krašte skurdę gyvenantiems lietuviams ir pažymėjo, kad nuo 1963 m. pradžios Balfas vykdė šalpą tik lietuvių suaukotais pinigais, kuriuos surinko skyrėi vienin-gai talkininkaujant lietuvių radijo vedėjams, mūsų spaudai ir jos darbuotojams, dvasiškiams, visuomenės veikėjams ir visiems gero valios lietuviams, todėl Balfos Centro Valdyba už nuoširdų bendradarbiavimą yra visiems giliai dėkinga, -- baigė pranešimą A. Trečiokas.

* EUROPOS KOMUNISTAI rodo neramumo ženklus. Chruščiovą pašalinus, naujieji Kremliaus valdovai nesusilaukė įprasto ir laukto vieningo pritarimo iš visų komunistinių partijų. R. Vokietijoje įvykusiame susirinkime, kur buvo bandoma išaiškinti pasikeitimų Kremliaus vadovybėje priežastis, iškilo publikoje per daug klausimų, kad būtų galima susirinkimą tvarkingai užbaigti. Niekas nesugebėjo sukontroliuoti mitingų ir įvairių seminarų, kurių metu nebuvo skaitomasi puolimai, atviraus klausimais ir ironija. R. Vokietijos komunistų partijos vadovybė pirmoji pareiškė apgailestavimą dėl Chruščiovo pašalinimo. Nikitą išgyrė ir Vengrijos Kadaro režimas už jo nuopelnus kovoje su stalinizmu. Italų komunistai taip pat pareiškė nepasitenkinimą bėdu, kuriuo Chruščiovas buvo nušalintas. Prancūzų kom. partijos vadovybė griežta nota pareikalavo, kad Kremliaus C. K. pasiaiškintų.

SENAT. B. GOLDWATERIS, atsakydamas į prez. Johnsono kalbą, transliuotą per televiziją, pareiškė, kad įvykiai Kremliuje parodė, kad komunizmo pavojus yra žymiai didesnis ir pavojingesnis, negu bandoma jį viešumai pristatyti. Jo manymu, perversmas Kremliuje vedas į komunistų greitą suiraušinimą, į santykių su Raud. Kinija išlyginimą. Visa tai aiškiai rodo "taikaus sugyvenimo" rezultatus.

* KONGRESMANAS ROBERT TAFT JR vienoje iš savo kalbų aiškiai pasisakė už tokią imigracijos įstatymą, kuriuo būtų atsižvelgiama į Rytų Europos tautų reikalavimus ir jų sunkumus su ribotomis kvotomis. Tie žmonės, jo tvirtinimu, turėtų būti išleidžiami neišnaudotų kvotų sąskaiton.

* PREZ. JOHNSONAS vienoje iš savo kalbų (St. Louis) apeliavo į nuosaukiuosius respublikonus, ragindamas juos nusišukti nuo "ekstremistų" ir atstatyti nuosaukiųjų respublikonų partijos vadovybę.

* R. KINIJOS išsprogdintoji atominė bomba, pasaulio mokslininkų nuomone, parodė žymiai tobulesnę ir geriau išvystytą techniką, nei buvo tikėtasi.

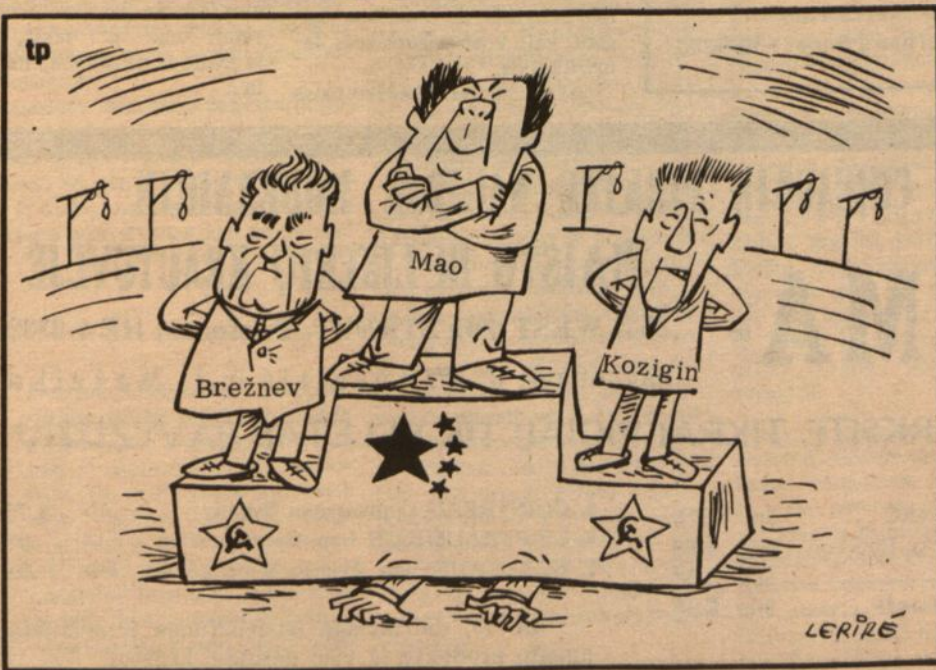
* PREZ. DE GAULLE pagra-sino ištostasias iš Europos Bendrosios Rinkos, jei toji nepritars jo pasiūlymui dėl bendrų žemės ūkio produktų kainų.

A. Senikas, Balfos išdinininkas, supažindino su apyskaita, iš kurios paaiškėjo, kad šiuo metu Balfos Centro Valdyba laiko bankuose 68,410,12 dol. pinigais, kurie bntinai reikalingi įvairiems netikėtumams, į nelaime patekusiems lietuviams sušelpiti.

Revizijos komisija iš P. Minkūno ir M. Klimo pranešė, kad centro įstaigos atskaitomybė vedama labai tvarkingai ir atkreipė dėmesį, kad Balfos valdybos nariai ir direktoriai ne tik negavo algų, bet šios kadencijos metu vykdami į posėdžius ir suvažiavimus patys padengė faktines kelionės išlaidas, o uždarę įstaigą Vokietijoj patys padidino sau darbą. Revizijos komisija pasi-džiugė, kad netekus iš valdžios paramos maistu ir kitomis gėrybėmis, mūsų tautiečių duosnumas piniginėmis aukomis padidėjo ir dėka to Balfas nenutraukiamai tęsia šalpos darbą.

Pranešimuose iš Balfos skyrių veiklos buvo įteikiamos atstovų atvežtos aukos. A. Andriulionis iš Boston, Mass., įteikdamas 800 dol. pabrėžė, jog Balfos darbas sunkus, bet mielas, nes Bostone mes turime daug jautrių ir nuoširdžių rėmėjų tiek pinigais tiek darbu.

(Nukelta 2 psl.)

Laimėtojas...

IŠ MUZIKOS PASAULIO (5)

DISONANSAS ŽMOGAUS NEBEBAI DO...

Muzikos disonansai moderniškam žmogui nebebaudo. Žmogus šiandien jautresnis gyvenime pasitaikančiais disharmonijai. Apie ją ir norisi užsiminti.

Netvarkoj, kad šveicarij spaudoje apie Zuericho Kultūros Dienas rašoma daugiau ir teigiamiau, negu lietuvių šveicarij spaudoje. Netvarkoj, kai ignoruojame tuos mūsų menininkus, kurie, galų gale, prasimuša į pasaulį. Bet koki, disonansai liečia ne tik lietuvių, išbarstytus po svetą, liečia jie ir Lietuvą.

Štai, rugpjūčio mėnesio pabaigoje vienas vokiečių žurnalistas lankėsi Vengrijoje ir ilgesniu straipsniu aprašė savo įspūdžius. Pusė straipsnio prirašyta apie Vilniaus muzikinės gimnazijos vaikų orkestrą, tuo metu gastroliavusį Vengrijos kurortuose po UNESCO kongreso Budapešte. Žurnalistas stebėjosi ir žavėjosi lietuvių laikysena tiek estradoje tiek būtyje, jų nesugadintu charakteriu, modernišką pažintą į gyvenimą, kad mėgsta džazą, bendravo su žmonėmis vokiškai liežuvį laužydami ir tt.

Tik, sako korespondentas -- kasgi taip blogai apgėrė tuos vaikus? Ypač vyriokus: "Kelnės maždaug kaip sijonai, medžiaga prasta; vaikai turėjo tik vieną eilutę rūbų ir net estradon atedavo suglamžytai rūbeliais. Nemalonūs įspūdžiai. Nerašiau apie

tai spaudoje, nenorėdamas lietuviams daryti sarmatos..."

Ne mano kaulės, ne mano pušos -- o vistik nuraudau. Rodos, yra tarybinėje Lietuvoje tekstilės pramonė, premijas gauna, begalybės medžiagų gamina -- ir nesugeba, nei reprezentacijos reikalams, apgėrę grupę jaunų meno pajėgų...

Kitas disonansas vėl liečia mus, išeivius, būtent Katalikų Dienas Stuttgarte, (IX, 5-7 dd.), ypač bažn. muzikos koncertą, kurį labai gerai įvertino vokiečių spauda, plačiau už bet kurį kitą tuo metu vykusį koncertą.

Lietuvių muzika, išgirsta koncerto metu, atspindėjusi kokį tai "ypatingą religinio jausmo pobūdį", charakteringai nuspalvinanti pačią muziką. Čiurlionio veikalai turi "savo veidą", kuris "nukreiptas tiek į vakarus, tiek į rytus"; išgirsti dalykėliai pasižymi vokiečių kontrapunktinėmis tradicijomis. Gražiai įvertintas D. Lapinsko darbas, taipogi St. Vainio Koncertas Vargonams. Pastarasis buvęs "spalvingas, ekspresyvus, rimtas darbas, su muzikine vieta tarp Brahms, Griego bei Čaikovskio -- visuomenoje: "ein symphonischer Genuss".

Gražu, malonu. Tik kažin kodėl "Dienų" oficialioje programoje žmogus veltui dairėsi nurodymų į koncertą ar parodą! Juk ne šimtai, o tūkstančiai lankytojų būtų atsilankę, jeigu tik būtų žinoję, kur ir kada kas rengiamas! Apgailestautum, žmogus, ir tiek -- jeigu neturėtum įtarimo, kad nebuvo dedama pakankamai iniciatyvos iš nepasitikėjimo: kažki kas čia bus, nieko neišeis, o jeigu taip, tai dar kažki...

Nešvarių visuomeninių garsų pasitaikė ir Liege konkurse. Rengėjai, tiesa, programon įrašė, kad dalyvausiąs "Quator Lithua-

nien, URSS", ką reikia skaityti pažangai, nes šiaip mūsiškiai paprastai eina "rusais". Antra vertus, kas pakišo rengėjams tokias keistas dalyvių pavardes? Štai: Paulauskas, Eugenius; Fleginskene-Kalinauskaitė Korneilja; Fleginskene Urgius; Kulkauskas Romuldas ir kompozicija kažkokio "D'Uzelunas" (paimita iš oficialios programos).

Žodžiu, naujas kvartetas "sine nomine". Pavardės, originale parašytas lotyniškais raidėmis, belgai taisyklingai pratędė -- nebet tenka lotyniškais raidėmis perdurti arabiškai, kiriliciškai ar kitaip rašomą pavardę. "Fonetiškai" jiems pakramtyti pavardės nereikia -- belgai raštinga tauta, ne "narodas". Nei bulgarai, nei čekai, nei vengrai ar kiti "socialių" atstovai ne nemanė fonetiškai daryti savo žmonių pavardžių. Jeigu jau vokiečių kvartetas siekia tarptautinių laurų, reikia užprotestuoti prieš tokią fonetišką pavardžių darymą: kiekvienoje kalboje gausis kitoks raidžių gremėzdis; dalyviai, pirmaeiliai menininkai, tokiu būdu visiškai nuasmeninti -- o tai, be blamažo, dar ir asmeniškai žūlus.

Kartais Europos lietuviai nugarsta, kad kažkas Amerikoje įgrojo liet. kamerinės muzikos plokštelę, išleido padoresnį gaidų leidinį. Kai ką galima ir užsisakyti, tik doleris čia palyginti brangi valiuta. Tokiu būdu net reprezentaciniais reikalais nėra to, kas galėtų būti. Netvarkoj ir tai, kad sumobilizavus lėšų rimtai reprezentuoti "svetimųjų" tarpe, rengėjams pritrūksta ir drąsos ir laiko apie tai atitinkamai "apsigarsinti" spaudoje (kaip tai ne kartą buvo su Baltų Draugijos parengimais).

PĖLNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNCIAMI PAŠTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

V.B.

Negeriau ir su gaidų gavimu iš Lietuvos, kur archyvuose rūdyja daug mūsų "klasiškos" muzikos ... neišleidama į plaučių pasaulį ir gana ...

Tačiau pasitaiko nelaimių ir kitiems. Štai, Liege konkursas vyko tarsi visuomeninė nedalyvaujant. Konkursą globojo Belgijos senoji karalienė Elisabeth, vad. "Raudonoji Karalienė". Nežinoma, o gal dėl to, publikos nebuvo; dalyviams iš rytų Europos galėjo susidaryti įspūdis, kad vakarai muzikos nemėgsta, gal ir šiaip idealų neturi...

Vokietijos lietuvių muzikos horizontuose prasimato kai kurios prošvaistės. Spalio viduryje liet. kamerinė muzika, turbūt, nusikambės Hannoverėje; lapkr. 1 d. per Muencheno radiją transliuojama liet. muzikos pusvalandis, kuriai aranžimentus parašė kompozitorius H. Brueggemann. Tą patį mėnesį paskaitomus, paroda bei koncertu vyks pasirodymas Tuebingeno universitete. Beveik pripuolamai sužinota, kad solistė A. Stempuzienė tuo metu bus Vokietijoje ir padarys įgrojimų. Aranžimentus jai rašo D. Lapinskas ir da- li žadama atlikti viešame koncerte Tuebingene -- jeigu pavys suorganizuoti finansus.

Nuo to priklausys ir kito "didžiojo" projekto vykdymas -- kai kurių mūsų "klasiškos", orkestrinės kūrybos, išleidimas į pasaulį, baigiant išrašyti orkestrinių balsų partijas. Kam to reikia? Ogi štai kam -- turint visą pastatymų reikalingą medžiagą, bus išpildyta sąlyga, kad veikalus galėtų atlikti, sakysim, radiofonų orkestrai, kurių čia daugiau kaip tuzinas ir kuriems labai trūksta ko nors naujo, negirdėto, nepažįstamo. Išpildžius tą sąlygą, nebereiks laiko ir pinigų sudėti, kad kas pagrotų: gros veikalus tada ir be didesnių mūsų pastangų.

To darbo užbaigimui -- ork. veikalus įgrojimui į techniška- tobulas plokšteles, tuo tarpu galime tik planais ruoštis. Be lėšų, čia -- ir kitiems dalykams, -- trūksta laiko, trūksta žmogaus, galinčio rimčiau teisinti reikalams atsidėti.

Trūksta darnos ir muzikologijoje; trūksta ten ir čia. Medžiagos, faktų iš Lietuvos muzikos istorijos vakarų universitetuose, enciklopedijose -- marior. Nėra kam rinkti, trūksta laiko ir studentams, kurių nemaža ir kurie, kaip taisyklė, višad laisvalaikį renka žinias apie savo pirmtakinius lietuvius. Galia, kad ir čia niekaip negalime pasiekti didesnių sistematis.

Tačiau reikalai darosi visai liūdni, kai pažvelgsim šiandien į rytų Europą. Tenai -- rytų Vokietijoje, Čekijoje, Lenkijoje -- ne tik nepriklausomybės laikais, bet ir praėjus šimtmečiuose, būdavo šimtai lietuvių studentų; kai kurie universitetai, konservatorijos, meno mokyklos turėjo didelių liuanistinių rinkinių, puikios istorinės medžiagos, liet. absolventų mokslo darbų ir tt.

Mums šiandien tie centrai neprieinami -- skiria mūrai ir geležinės sienos. Įdomu, kiek šimtų studentų šiandien studijuoja tuose mokslo židiniuose? Kiek jie liuanistika rūpinasi? Juk turėtų jų būti daugiau kaip "krūviniais" laikais? Juk tie kraštai -- "socializmo stovykloje" kaip ir Lietuva, gyvena "tautų brolybės" ženkle!

Deja, tokių studentų ten kaip ir visai nėra! Šioje pusėje mūro toje srityje ko gero daroma daugiau, kaip anapus europinės demarklinijos.

Gal mums reiks bandyti tuose

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

AR GALI BŪT, kad sovietiniam laikrašty būtų atspausdinta štai kas: "Sovietų Sąjunga yra imperialistinė valstybė, tik jos imperializmas žiauresnis negu vakarų. Kai kurios vakarų valstybės leido savo buvusioms kolonijoms tapti nepriklausomomis, o Sovietų Sąjunga tebeprisilaiko savo pakraštinius [sigilijimus Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Mongolijos Liaudies Respublikoje]!"

Neįtikėtina, bet kaip tik toks pareiškimas yra perspausdintas ne kokiame nors pagrindiniame lapelyje, o rugsėjo 10 dienos Izviestiose, tada dar Chruščiovo žento Adžubėjaus redaguotose. Žinoma, tai ne Izviestijų, -- tai Kinijos komunistų partijos žodžiai.

Kai rusų ir kinų komunistai susipyko, mūsiškių tarpe buvo kilę eretiškų minčių: ar negalėtų mūsų priešų priešai padėti mums draugais? Tiesatikiams antikomunistams plaukai pasiūšaušė nuo tokios minties: negi eisim užtarimo prieš vienus komunistus pas kitus tokius pačius! Nežinau, ar kas iš lietuvių eretikų išdrįso paklausti kinų kompartijos vadams duomenų apie rusų kolonijinę politiką Pabaltijai, ar jie patys susiprato, bet kinai šiuo pareiškimu, gali sakyti, lyg iš mūsų lūpų perimtų (juk A.L. Taryba net memorandumą rengėsi tokia teze rašyti), dūrė maskviškiams be ceremonijų, tiesiai pirštu į akį. Vakariečių spaudos agentūros prieš kiek laiko minėjo panašų kinų kaltinimą rusams, bet nutylėjo, kad Lietuva su Latvija ir Estija ten bus buvusi taip įsakmiai paminėta. Kiniečiai skaityt nemokėdami, būtinum gal nė nesužinojo. Bet maskviškiai taip susierzino, kad neiškentė ir paskelbė!

Tiesa, čia buvo dar tarpininkas. Tą kinų kaltinimą išvertė ir Libano arabiškaime prokomunistiškae laikraštyje išspausdino libanietis komunistų veikėjas, matyt, mokąs ir senesniai Kinijoje buvęs. Tas libanietis komunistas rusus uoliai gina nuo priekaištų, bet kaip jis gins, nepasakęs, koki tie priekaištai yra. Visą jo straipsnį Izviestijos ir perspausdino.

Gynimas labai menkas -- rusai būtų patys galėję bent kiek gal ir stipriau atsikirsti -- bet kaip ten bebūtų, gražu Maskvos valdovų laikraštyje matyti perspausdintą tokią teisybę, kurią Lietuvoje dažnas didžiū garsu gal norėtų šaukti, tik nedrįsta. Beje, didelė dalis Izviestijų tiražo Vilniui gi ir spausdinama... Atspausdino, kad Sovietija -- kolonijinė valstybė, ir netgi žiauriausia iš visų.

Tai tik pradžia...

(Atkelta iš 1 psl.)

Chruščiova daugumą buvo sudarę ūkio specialistai ir kariniai vadovai, nors tai, žinoma, tik šveicaro - komentatoriaus spėjimas.

Šalia vidaus politikos, ypač ūkio krizės reiškinį, galėjusių priversti prie Maskvos buvusį įvykių, aišku, visa europinė viešoji nuomonė, spauda, radijofo- nai bei televizija ypatingai dide- li svorį skyrė konfliktui su Pekinu ir skilimo reiškiniams komu- nistinio "monolito" ar jų stovyk- los tarpe. Nėra paslaptis, kad kiniečiai visai atvirai yra reikalavę Nikitos Chruščiovo galvos. Toji galva turėjusi būti sąlyga santy- kiams išlyginti. Kiniečiai ciniš- kai yra išsireiškę, kad Chruščio- vo viešpatavimas negalėsįs truk- ti ilgesnį laiką.

Kad Chruščiovo autoritetas pas- taruoju metu nyko, apie tai liu- dido sunkiai vykdomi pasirengi- mai komunistų suvažiavimai Maskvoje. Pagaliau, mirusio ita- ly komunistų vado Togliatti stau- gus testamentas paskelbimas buvo įrodymu, kad Sovietijoje atsiranda jėgos, kurių Nikita jau nebe- galėjo suvaldyti.

kraštuose ką nors "papirkti", kad rūpintųsi liuanistika? Nėra ženklų, kad Maskva ar Vilnius labai rūpintųsi tais reikalais...

Muzikos disonansai moderniškam žmogui nebebaudo. Žmogus šiandien jautresnis gyvenime pasitaikančiais disharmonijai. Kurgi būtų raktas į mums visiems rūpimą slaptąją harmoniją?

Gal būtų, ir greičiausia, -- muzikoje, nes visi jos smuiko, alto, tenoro bei bosų raktai pa- remti tonu "c"; tasai, gi, be kryželių ir be pažeminimo žen- klų...

Vokiečių spauda kelia dar vie- ną būdingą reiškinį: 1961 m. paties Chruščiovo iniciatyva buvo žymiai atnaujintas partijos cen- tro komiteto sąstatas. Niekas ne- abejojo, kad daugumą sudaro Ni- kitos šalininkai. O jei dabar dik- tatorius taip staigiai nušalinamas, tai reikia daryti išvadą, kad jis buvęs kelių raktinę padėtį turė- jusių partijos pareigūnų auka. Dėl to ir keliama abejojimai, kad Chruščiovas buvo nušalintas centro komiteto plenumu.

Pažvelkime į praėjusį įvy- kių. Postalininiame laikotarpyje Kremliuje jau buvo įvykę du perversmai: prieš Malenkovą, Molotovą ir kitus. Kiekvieną kar- tą valdžios vyrus nušalino ne vy- riausias partijos organas -- centro komitetas, bet tų valdovų priešai -- perversmų iniciato- riai. Visais atvejais Chruščio- vas buvo pridėjęs savo pirštus. 1955 m. vasario 8 d. partijos prie- šaky buvęs Chruščiovas nuvertė Malenkovą ir jį pakeitė maršalu Bulganinu. 1957 m. įvykių pasėko- je Chruščiovas, priešindamas jam nepalankiems partijos prezi- diumo nutarimams, pasiklovo centro komitetu, jo plenumui, iš- stūmė Malenkovą su kitais ir greitai virto diktatoriumi, kai jau nebuvo vietos kolektyviniam val- dymui.

Kai dabar Europos spauda pri- minė 1957 m. įvykius, ji iškėlė klausimą -- kas tie, kurie šiais metais turėjo daugiau laimės už Malenkovo - Molotovo anuomet veikusių grupę? Sunku patikėti, kad pagrindiniai -- Chruščiovo ne- naudai -- būtų pasikeitęs visas centro komiteto sąstatas. Grei- čiau tikėtina, kad partijos prezi- diumas Nikita pastatė ultimatu- mo akivaizdoje: pasitraukti "savo noru" ar... pasiduoti jėgai. Čia vėl neišiku, kas buvo su- daręs jėgos instrumentą: karluo- menė ar sovietų slaptoji žvalgy- ba. Jei tas spėjimas pasitaisintų, tai europinės, vokiečių spaudos teigimu, centro komitetui nebuvo kitos išeities, kaip pritari "sa- vanoriškam" Chruščiovo pasi- traukimui.

Kokia Maskvos laikysena? Ji siekia Chruščiovo nuvertimą, vaizduoti kaip normalų valdžios pasikeitimo procesą. O patys nau- jieji vadovai, Brežnevas su Ko- ziginu, aišku, turės įrodyti, ar jie sugebės išlaikyti "kolektyvinį vadovavimą" ir ar jie galės su- stabdyti galimas kovas dėl val- džios. Jie pradžioje, atrodo, ban- dys nuslopinti ar atidėti Chruščiovo žygys vadaus ir užsienio politikoje, gal bus ramesnis pe- riodas, o toliau? Bus gal naujas kursas, nauja orientacija, nes juk perversmas Kremliuje reiškę smūgį ne tik pačiam Chruščiovo asmeniui, bet ir visai jo vestai politikai. Atstatytas dualizmas partijoje ir valstybėje, išskirsty- ta valdžios galia. O tai reiškia naujų kovų dėl valdžios užuomaz- gą.

BALFO seimas

(Atkelta iš 1 psl.)

D. Bobelienė, jauna baltfininkė ir jauno, neseniai įsteigto Elgin, III, skyriaus pirmininkė, įteikė 900 dol., Dr. E. Armanienė, iš Baltimorės, įteikė 750 dol., E. Paurazienė iš Detroito-400 dol. Kiti po mažiau, o dar kitų skyrių atstovai tik nušvietė jų darbo są- lygas ir kasmet surenkamas su- masas lėšų. Pagal lietuvių kolonijų didumą beveik proporcingai didė- ja ir aukos Balfui.

S. Lušys trumpai apibūdino Balfą nueitą kelį per 20 metų. Tarp kitko jis kalbėjo:

"Lietuvoje rezistencijos po- grindžio darbuotojai kūrė Vy- riausią Lietuvos Išlaisv. organą kovai su okupantais, o JAV-se Tė- vynės ir artimo meilės vedami, Amerikos lietuviai organizavo plataus masto šalpos org- ją nuo karo nukentėjusiems šelpiti ir ka- liniams bei ištremtiesiems gel- bėti.

Nei Vilko kūrėjai nei Balfą steigėjai tada neprimatė taip ilgo tų organizacijų amžiaus. Atrodė, kad lietuvių tautos kančios nesi- tės ilgiau, kaip karas, o jam pasi- baigus laisvės palaima vėl ap- glėbs Lietuvos žmones ir kartu su tuo išnyks svetimųjų priespa- da ir jų atneštasis skurdas. Ne- bereikės Vilko, kuris kovotų už laisvę, nebereikės Balfą, kuris į vargą įstumtus žmones šelp- tų. Įvyko betgi kitaip. Vilkas sa- vo 20-tį atšventė, o Balfas pri- simena jį šiandien, savo 12-me seime.

Įsteigtas Balfas iš primųjų die- nų susidūrė su politika. Washing- tono valdžios sluoksniuose norė- ta, kad būtų įsileisti ir lietuviai komunistai, o šie memorandumais, susirinkimų rezoliucijo- mis ir šmeižtais spaudoje puolė Balfą norėdami pajungti rusų ka- ro šalpai (Russian War Relief). Balfas garbingai tą kovą laimė- jo.

Balfą steigimo didžiausi nuo- pelnai priklauso prel. Končui, A. Oliui, N. Gugienai ir kitiems. Įkūrus pasirodė jo reikšmė daug didesnė, nei buvo manyta. Be šal- pos vargan patekusiems, pasi- rodė reikalinga politinė ir teisi- nė pagalba, įkurdinimas, morali- nė parama kr k. Tam buvo rei- kalingi dideli organizaciniai su- gebėjimai, vieningumas nelaimė- je, jautri aukos dvasia.

Lietuvos, deja, Baltas negaiė- jo pasiekti, nors ten buvo daug skurdo ir vargo. JAV vyriausybė patarus, Lietuvon vistik buvo pa- siųsta už maždaug 100,000 dol. drabužių, avalynės, vaistų, bet nežinia, kam pateko. Antrą kart pasiųsta už 20,000 dol. vaistų per JAV raudonąją kryžį, jo sky- rių Maskvoje, bet atsisakymo ir pranešimo nesulaukta", -- bai- o S. Lušys.

E. Čekienė

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35
5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

BUVUSIAM PREZIDENTUI H. HOOVERIUI MIRUS

Spalio 20 d. mirė vienas iš buvusių JAV prezidentų, gyvenęs pakankamai ilgai, kad žmonės jį suprastų, įvertintų ir atstatytų į tą garbingą vyrų vietą, kurioje jie iš tikrųjų ir priklauso. Tai 31-sis JAV prezidentas Herbert Hoover, kuris apie save yra parašęs šiuos žodžius: "Mane laiko depresijos ekspertu. Man skiriama garbė bent vieną jų sukūrus, man vienas -- sukūrusiam pasaulį apėmusią depresiją, kuri JAV tęsėsi nuo 1931 iki 1941 metų. Man buvo suteikta garbė kai kuriems politikieriams tą depresiją pavadinant net mano vardu."

Sulaukęs 90 metų amžiaus, H. Hoover netrumpame gyvenimo laikotarpyje tik 4 metus buvo JAV prezidentu. Tačiau 4 likiminių metų užteko, kad partinės kovos užtemime buvo sugebėta užtemdyti darbai visos žmonijos naudai, kuriuos atliekant ir kuriems pasižventus nesvarbūs buvo titulai, algos, pagarba ar neuždelstas įvertinimas. Giliau ir nuosekliau pažvelgę į H. Hoover biografiją, jo pasižventimą žmonijos gerbūviui, pamatysime, kaip greitai galima pasiekti neobjektyvumė, kartu skandinant žmoniškumo kilniausias vertybes, parodytą šilumą, iškilų intelektą.

H. Hoover nei viename momente nepasijuto partinės demagogijos nugalėtu, vertu pasitraukti nusivylimu ir prarastų jaunystės iliuzijų užuomarštin.

Kad i Pas. karo metu jam teko vadovauti JAV maisto dovanų pasiskirstymui badaujančioje Europoje, jį prisiminė tik Belgija -- 1958 metais, Pasaulinės parodos metu iškilmingai H. Hoover pagerbus. Nei Rusija, nei kitos valstybės niekad ir nenorėjo prisipažinti apie kokios nors pagalbos iš svetur gavimą. Respublikonas Hoover 1945 metais, demokrato prezidento H. Truman kviečiamas, sutiko imtis darbo nustatant žmonių maisto poreikavimą įvairiose pasaulio valstybėse. Jau 72 metų amžiaus sulaukęs, jis atlieka 35,000 mylių kelią tikrindamas bado ištiktas sritis Europoje ir Azijoje. Grįžęs, jis praneša prez. Trumanui, kad "badas graso 800 mil. žmonių -- 1/3 visos žmonijos". Jo pasiūlymas -- dalintis maisto ištekliais su kenčiančiais, arba stebėti kaimynus mirštant iš bado. Po to jis dar atliko kelią po P. Ameriką tais pačiais tikslais.

1947 m. jis sutiko būti komisijos pirmininku, kad sutvarkius ir patikrinus administracijos išlaidas. Tos komisijos darbo rezultate JAV vyriausybė galėjo sutaupyti 4 milijonus dolerių. T.v. "Hooverio komisijos" ir dabar dar tebeieškoja taupumo ir tikslingumo pastangų administracijoje sąvoką.

Didžioji depresija liko susieta daugelio žmonių mintyse su prezidento Hoover vardu. Didingi ir kilūs darbai, žmogaus Hoover atlikti -- buvo žinomi tik jam pačiam ir siauresniam rateliui. Tai daugelio iškilų vyrų likimo raida, kada titulas lemia jo vietą žmonijos akyse, ne tikslai, darbai ir pasižventimas.

H. Hoover palaidotas su prezidentui užtarnauta pagarba. Ir tik dabar, jam mirus ir spaudoje pasipylus jo gyvenimo ir darbų aprašymams, daugeliui atsivers sąžinės akys, daugeliui paaiškės, kad H. Hoover ne vien depresiją garsus. Ne vien jo darbai ir nuopelnai šiam kraštui ir žmonijai, bet ir jo darbų įvertinimas po jo mirties tarnaus daugeliui pavyzdžiui, kaip lengva teisti žmones, kaip sunku matyti juose gėrio kibirkštis.

(J.Č.)

PASIGAILĖKIT TŲ, KURIE NORI RIMTAI STUDIJUOTI...

Tiems K. Donelaičio Lietuvos mokyklos Chicagoje mokytojams ir tėvų komiteto nariams, kurie pasirašė straipsnį "Litu-

anistinio švietimo kelių žengiant" (Dirva, 115-3), reikėtų užtekti kada į Pedagoginį Lituanistikos Institutą į pasiklausyti, kas ten dedasi. Po to jie tikrai atsikvėps savo teigimo: "Anksčiau baigę pagrindinių lit. dalykų programą, galės anksčiau baigti ir Lituanistikos Institutą. Gi praktika parodė, kad jaunesnio amžiaus vaikai noriau klausyti tėvų ir lanko lituanistikos mokyklas".

Neturėdamas tikrų žinių, nesi-

Daug yra pašauktų, bet mažai išrinktų! Tuo liaudies posakiu galėtumėm apibūdinti didesnio pobūdžio muzikinius įvykius, kurie yra rengiami Bostone. Baltų-Amerikiečių d-ja, Laisvės Varpas, Gaidelio ir Kačinskio chorai, tai jau beveik ir visi, kurie kasmet mums parodo ką nors stambesnio iš muzikos pasaulio. Dar prieš penketą metų tokius koncertus mes rengdavom So. Bostono Aukšt. mokyklos salė, kur susirinkdavo 7-800 klausytojų, o dabar tenkinamės Lietuvos piliečių d-jos sale, kurioje telpa tik apie 400 žmonių. Publika sumažėjimo priežasčių yra įvairių, bet pati didžiausia kaltininkė, berods, yra senatvė...

Laisvės Varpo spalio 11 d. surengtas koncertas buvo lyg ir protestas prieš tą ne vienu atveju per ankstyvą susenėjimą. To koncerto programą atliko mūsų scenos meno atžalynas -- solistė Lilija Šukytė, aktorius Algimantas Žemaitaitis ir pianistas Vytenis M. Vasyliūnas. Vienu ypu būtų galima pasakyti, jog tai buvo, jeigu ir nešventai tobulai, tai ypačiai stipri trifulė.

Apie Liliją Šukytę jau pernai ar užpernai Bostone buvo paskli-

ginčysiu, ar vaikai jaunesni būdami, noriau tėvų klausia ir lanko lit. mokyklas, ar ne. Tačiau man atrodo, kad jaunesni vaikai mažai naudos gauna lankydami Pedagoginį Lituanistikos Institutą.

Šiomet ČALM Institutą lanko beveik dvidešimt naujų "studentų". Tie dvidešimt, daugiausia "jaunesnieji" (antroje - trečioje klasėje high school) yra daug žalos atnešę kitiems, rimtesniems Instituto studentams. Jie nesupranta paskaitų, lankydami "tėvų klausydami", per pasikaitas tarpusavyje užia, šnekučiuojasi, ir kitaip trukdo rimtiesiems studentams klausyti. Kartais net pats profesorius yra priverstas sustoti ir palaukti, kol jie nusiramina. Toks elgesys nemalonius nei profesoriams, nei studentams.

Kitas profesorius yra bandęs net savo paskaitas suprastinti, tikėdamasis, kad tuo gal patrauks jų dėmesį. Ne tik jų dėmesio nepatraukė, bet ir rimtybių studentų dėmesį prarado, dėstydamas paviršutiniškai, vengdamas giliau įsigilinti į problemas, nes gali pasidaryti vėl nesuprantamas "studentams" (gal geriau sakyti -- vaikams).

O tie vaikai, tėvų ir visuomenės spaudimų varomi, eina į Institutą ne žinias gilinti, bet su draugais bei draugėmis susitikti ir pasišnekučiuoti. Jiems visai nesvarbu, ar profesorius kalba ar ne, ar kiti nori klausyti ar ne. Gana tik, kad "lanko Institutą".

Tai nėra vien tik mandagumo klausimas. Remdamasis savo paties išgyvenimu, jaučiu, kad tai yra amžiaus ir subrendimo trūkumas. Kai aš pirmaisiais metais lankiau Institutą, ir man dažnai nusibodavo profesorių nesuprantamos paskaitos. Tuomet ir su draugu pašonėj pasikalbėdavau, ir per paskaitas pamiegodavau. O dabar, vos po dviejų metų, nespėjau paskaitose užrašus daryti, ir pykstu, kodėl profesorius turi taip paviršutiniškai dėstyti.

Kai kartą paprašiau, ar būtų galima klasėje plačiau pakalbėti ir gauti skaitymų gilesniam dalyko pažinimui, profesorius man atsakė, kad jis apgalvestaujęs, kad taip paviršutiniškai turės dalyką aptarti, bet, sako jis, reikia taikytis prie klausytojo lygio. Negi gali keturiolikmečiui dėstyti, kaip universiteto studentui.

Reikėtų rimtai pagalvoti prieš stumiant vaikus į gilesnius lituanistikos mokslus be tinkamo subrendimo. Jeigu nesigilint galėčiau mokinių laiko šeštadieniais, tai bent pasigilintų tie, kurie nori rimtai studijuoti. Duokit vaikams laiko patiemis išmokti, kas tai yra mokslas. Vaikai, savo laiku supratę mokslo vertę, žymiai daugiau jį vertins, negu tėvų ar kitų spaudžiami. Gal net atsiktikti, kad taip nepasiruošęs, nepribrendęs jaunuolis bus visam laikui atstumtas nuo mokslo tik dėl to, kad buvo priverstas lankyti mokyklą, kuri jam nesuprantama ir kuriai jis psichiniškai nepasiruošęs.

Uosis Juodvaldis
Ped. Lit. Inst. studentas

Laisvės Varpo koncertas Bostone

St. Santvaras

dę gandai, kad ji yra daili mergina, kad ji moka gražiai scenoje laikytis, kad ji yra gera dainininkė ir kad jos balsas -- dramatinis sopranas. Dabar ją pamatėm ir išgirdom. Visi gandai buvo teisingi, išskyrus tik vieną -- jos balsas nėra dramatinis, bet stiprus gražaus sidabrinio tembro lyrinis sopranas. Galimas dalykas, kad ilgai, kai dainininkė susirinkus daugiaumėtu ir patyrimo, ji galės dainuoti ir dramatinio soprano vaidmenis. Malonu buvo patirti, kad ji pati panašiai galvoja, todėl šiuo klausimu būtų bergėdžiai tariami kokie nors patarimai.

Laisvės varpo koncerte Lilija Šukytė dainavo Glucko, Schumanno, R. Strausso, V.K. Banaicio, VI. Jakubėno, M. Petrusko, J. Tallat-Kelpšos, St. Gailevičiaus (šio ne liaudies dainą, kaip klaidingai programoje buvo atspausdinta), Puccini ir Verdi kūrinis. Pridėjusius, susidarė apie 20 atskirų vokalinės muzikos gabalų, o tai jau yra didelės vienos dainininkės koncertas.

L. Šukytė visų pirma darė malonų įspūdį savo muzikalumu. Jos ritmai ryškūs ir tvirti, įstojimai tiksūs, muzikinė frazė subtiliai išdėnuojama, atskirų autorių stiliai išstudijuoti. Berods, tai turėtų būti vienas pačių maloniausių pagyrimų kiekvienam dainininkui, nes muzikinė kultūra, nežinint kokio laipsnio tai būtų prigimties dovana, paprastai yra įgyjama rimtų studijų keliu. Dainavimo mene toji kultūra būna gerai girdima ypačiai tada, kai dainininkas išmoka laisvai valdyti savo balsą. L. Šukytė regimai yra į ty meninių laimėjimų aukštumas įkopusi.

Solistės dainavime visi balso registrai lygiai ir gerai atliepia. Ji turi laisvus ir galingus forte ir fortissimo, bet ypačiai subtilūs yra jos mezzavoce, piano ir pianissimo. O tai yra akivaizdus ženklas, kad jauna dainininkė yra išėjusi gerą dainavimo mokyklą, kad ji yra išmokus spalvingai savo instrumentą valdyti. Balsiniu požiūriu ji gerai dainavo vokiečių dainas, nelengvus mūsų kompozitorių kūrinius, ypačiai jautriai padainavo keturias liet. liaudies dainas, o taip pat Puccini ir Verdi operines arijas.

Jeigu šia proga būtų galima ką nors L. Šukytei pasakyti, tai tik tiek: kai kurie kūriniai reikalingi subtiliesnio ir gilesnio įsijautimo, rūpestingai balansuotos vidinės šilumos, jautresnio išgyvenimo, vadinasi, ty dalykų, kurie paprastai ateina su dainininko patirtimi scenoje. Be to, kokios bebūtų dailios tos šypsenos, atsimintina, kad ne kiekvienam kūriniui jos yra tinkami palydovai. Šie žodžiai yra tarti dėl šių priežasčių: a) kad L. Šukyte žinotu, jog nevisi uždaviniai jau yra įveikti (tobulumas ribų neturi), b) kad jos puiki ir šilta laikysena scenoje neapsikrautų "šampais", kurie ta laikyseną gali tik nupiginti.

Dar vienas dalykas, dėl kurio L. Šukyte yra pagirtina, tai jos tartis. Laisvės Varpo koncerte ji dainavo lietuviškai, voliška ir itališkai -- ir ty trijų kalbų tartis buvo pavyzdinis. Kiekvieno gero tarimo pagrindiniai garsai yra priebalsiai. Kai jie gerai tarti, tai nebėr sunkumų dainai ar kalbai suprasti. L. Šukyte priebalsiais smaguriauja, o tai yra didelė talka jos menui. Man rodosi, jos laimė (tas tinka kiekvienam kitam dainininkui), kad ji gerai moka lietuvių kalbą. Kadangi mūsų kalba yra ypačiai turtinga savo fonetika bei garsų įvairumu, tai ji daug padeda sveitimoms kalboms įveikti. Esutikras L. Šukyte pati yra ty lietuvių kalbos pagalba patyrusi. Vienu žodžiu, nors siekimų ir laimėjimų kello galo dar nematyt, bet dėl viso to, kas iki šiol pasiekta, L. Šukyte mūsų padangė, baltai tariant, jau dabar yra žvaigždė.

Akt. Algimantas Žemaitaitis Bostone peoziją skaitė ne pirmą kartą. Jeigu mes jo neatradom ir nieko jam nepadėjom, tai tikrai mes jį pamilom. Nelengvas darbas yra vieno ar kito autoriaus peozijos interpretacija. Ir maža tėra aktorių, kurie peozijos rečitavime pasiekia meistriskumo. Alg. Žemaitaitis tam menui turi puikius davinis: išvaizdą, galin-

gą ir gražaus tembro balsą, sugebėjimą įsijauti į peozijos ploknybes, mokėjimą savo balsu lanksčiai operuoti, talentą, kurio dėka atrandami būdas ir forma kiekvieno atskiro dainiaus poetinei minčiai išreikšti. Prie ty didelių gabumų tereikia tik dar daugiau darbo, nevėstančių pastangų ir poetinės kūrybos studijų, o drauge su tuo ir nepalauiamo siekimo būti meistrui.

Laisvės Varpo koncerte Alg. Žemaitaitis deklamavo Donelaičio, B. Sruogos, St. Santvaro, Vyt. Mačernio ir VI. Šlaito peoziją. Buvo gabalų, kuriuos jis mintinai "sakė", buvo ir tokių eilėraščių, kuriems buvo reikalinga popierio lapo ar knygos pagalba. Aišku, tie kūriniai, kurie buvo deklamuojami mintinai, sudarė puikų ir įspūdingą žemaitaitiško peozijos rečitavimo viršūnę. Iš tokių atžymėtinas Jogaivos monologas iš B. Sruogos Milžino paunksmės (nors jo interpretacija galėjo būti spalvingesnė, ne perdėm heroiška) ir ypačiai Vyt. Mačernio Šeštoji Vizija. Pastarasis kūrinys, beveik ištisa poema, ir buvo tas akivaizdus įrodymas, kad Algimanto Žemaitaičio asmeny mes turim jauną ir stambų peozijos interpretavimo talentą. Savo meniniu brandumu bei pajėgumu Algimantas buvo tolygus L. Šukytės vakaro partneris.

Vytenis M. Vasyliūnas, nuo mažens pradėjęs akompanuoti savo tėvui smuiklininkui, dabar jau yra subrendusi, stipri ir talentinga to meno pajėga. Lilijos Šukytės ir Vytenio M. Vasyliūno duetas buvo darnus, įspūdingas, kupinas meninės šilumos. Specifiniai pianisto uždaviniai akompanavimo mene Vyt. M. Vasyliūnui, berods, jau nebesudaro neįveikiamų problemų. Tokį įspūdį jis man padarė Laisvės Varpo koncerte.

Laisvės Varpo vadovybė, sutelkusi jaunas jėgas savo metinio koncerto programai atlikti, ir šiemet mums davė ir dribtelėlo. Kai Petras Viščinis, jau dešimt metų Laisvės Varpo skambinąs radijo bangom, po koncerto manęs paklausė, kaip man koncertas patiko, aš tegalėjau trumpai jam atsakyti: žinai, Petrai, buvo tokių puikių akimirų, jog net graudu darėsi. Ak, ir kaip nebus graudu, kai girdi ir matai, jog dar ne visi mūsų dirvonai yra piktžolėm apžėlę.

Nepamiršk atnaujinti prenumeratą!

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

be maito, licencijos ir kitų mokesčių!

Tokius siuntinius galima pasiųsti per mūsų sandėlių esančių Sovietų Sąjungoje. Taip siunčiame automobilius, motociklus, dviračius, siuvamas mašinas, akordeonus, radijo ir televizijos aparatus, medžiagas, maistą, svaiginamus gėrimus, cigaretes ir t.t.

Taip pat be jokių kliūčių galima siųsti į Lietuvą maistą, medžiagas ir kitas prekes iš Anglijos.

Kviečiame pasinaudoti proga pasiųsti giminėms specialų labai vertingą

ŽIEMINĮ SIUNTINĮ -- P-3

susidedantį iš dviejų atkarpų po 3 jardus dviems palams labai šiltos angliskos ULSTER medžiagos ir vienos atkarpos 3 1/2 jardų ekstra geros angliskos medžiagos žieminiam vyriškam arba moteriškam kostiumui tik už

\$75.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Taip pat dar galima pasiųsti mišrų aukšto kaloriteto maisto 22 svarų siuntinį M-13 susidedantį iš taukų, kakavos, miltų, kavos, šokolado, cukraus, arbatos ir prieskonių tik už

\$30.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Be to dar tebesiunčiame labai didelį pasisekimą turėjusį specialų tvirtų ir gražių vilnonių angliskų medžiagų siuntinį V-3, susidedantį iš trijų atkarpų trims kostiumams po 3 1/2 jardų, viso 10 1/2 jardų tik už

\$55.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Reikalaukite pavyzdžių ir rašykite

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje veikianti nuo 1938 m.

Atstovai Amerikoje:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 436-0494.
GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich.

Humphrey
už
Pabaltijo
atidavimą
sovietams

Spalio 19 d. Chicago Tribune tilpo latvių veikėjo ir latvių respublikonų sekcijos pirmininko dr. L.V. Streips laiškas, apibūdinąs demokratų kandidato į viceprezidentus H. Humphrey nusistatymą pavergtųjų kraštų atžvilgiu.

Dr. L.V. Streips, nurodęs į senat. B. Goldwaterio telegramą ALT suvažiavimo proga, savo laiške pabrėžia, kad tai yra drąsus ir logiškas apsisprendimas laikotarpyje, kada buvusios Vakarų Valstybių kolonijos viena po kitos atgavo ir tebeatgauna nepriklausomybę. Baltijos valstybės, neatsižvelgiant į jų šimtmečiais puoselėtus ir atsieliktus kultūrinius laimėjimus ir atsieliktus nepriklausomybės laikotarpyje, vis dar tebėra Sov. S-gos kolonijomis tikrąja to žodžio prasme, išskyrus tik tai, kad ty kraštų gyventojai neturi nė menkiausių pagrindinių žmogaus laisvių.

Senat. Hubert Humphrey, iš kitos pusės, 1945 m. Minneapolyje pasakioje kalboje yra taip išsitaręs:

"Kokios permainos bevyktų Rytų Europoje, jos privalo vykti Rusijos norimu keliu. Rusų ofensyva per Lenkiją nebus pradėta, kol nebus išspręstas Lenkijos klausimas, ir turio pridurti, išspręstas Sov. S-gai patenkinaimu būdu... Mes turime turėti omenyje Rusijos reikalavimus. Aš juos įsivaizduoju šitaip: nusistatymas jos sienų su Lenkija ir Rumunija, įjungimas Baltijos valstybių į Sov. S-gą -- kas puikiai telpa į saugią ir pastovią Rusiją".

Štai, čia yra būsimo JAV viceprezidento nusistatymas, kuris rado galimą pardavinėti žmonių teises ir teritorijas, kurios jam nepriklauso, rašo toliau Dr. L. V. Streips. Tai politika, visai nesuderinama su JAV interesais, nes dvilypį standartą taikant laisvei ir žmogaus savigarbai, greisia pavojus ir JAV nustoti ty sąvvybių.

AKIMIRKOS

Sapnas apie Salomėją (5)

BRONYS RAILA

Tačiau 1931 metų ruduo buvo dar žiauresnis. Ir šį kartą ne tik Salomėja, bet mums visiems.

Apie rugsėjo pabaigą susirinkus į Kauną visam "kolektyvui", nuotaika dar buvo gera, net labiau auksinė, negu Vytauto parke pradėdą geltonuoti medžių lapai. Visi buvome jau prirašę straipsnių bei visokios kūrybos ir ruošėmės išleisti dar stambesnę šįkartį "Trečio Fronto" numerį. Šį kartą į mūsų grupę turėjo pereiti dar vienas rašytojas, tada jau užtenkamai pagarsėjęs modernus poetas, tik nebe iš ateitininkų, o iš keturvėjininkų sparno, - Teofilis Tilvytis.

Su juo buvome pradėję aiškintis jau nuo ankščiau. Net du kartus kai kurie iš mūsų (jų tarpe ir aš) vykome į jo butą Viliampolėje ir ten kalbėdavomės, jį traukėme ir kaip įmanydami agitavome. Pagaliau, jis jau buvo galutiniai sutikęs, tik šandien nebegalėčiau pasakyti, ar su tokiu pat pareiškimu, kaip Salomėja, ar tik su savo kūrybos pavyzdžiais sekančiame numeryje.

Kiekvienu atveju, šis naujasis kolektyvo narys būtų pas mus atsiradęs skirtingu būdu, visai priešingu, negu Salomėja. Toji pati, nekviesta, net niekada nesitikėta, atėjo, prašėsi pagalbos ir iš karto, net mus kai kuriuos pralenkdama, ryžosi tapti pati kairiausia proletarinė poetė. Giti Tilvytis mūsų buvo sunkiai agituojamas, kviečiamas, gundomas su ilgiausiais įrodinėjimais ir diskusijomis, o pats faktiškai nesusiėmė, svyravo, abejojo. Jis daugiausia dabar rašė eiliuotus feljtonus bulvarinėje spaudoje ir turėjo gerą įgimtą poetinį talentą, bet gana menką bendrąjį ir literatūrinį išsilavinimą ir beveik be jokio sugebėjimo filosofškai ar tuo labiau marksistiškai mąstyti.

Bet vistiek tai turėjo būti naujas smagus įrodymas: "trečioji generacija" auga, gausėja, stiprėja. Net ir mūsų universiteto draugas, jau paskutinės stadijos džiovininkas, ideologiškai varpininkas-liaudininkas, poetas Leonas Skabeika sparčiai artėjo į mus.

Deja, tą rudenį pabudo dar vienas veiksnys - mūsų šalies valdžia.

Ją savo laimėjimuose buvome lyg ir pamiršę. Kaip ankščiau minėjau, tautininkų spauda į mus ilgai nekreipė didesnės dėmesio, beveik ignoravo, tik retkarčiais pasišalpydavo ar pirštuku pagrūdavo. Valdžios cenzūra mums veikė, kaip ir visiems, bet ne griežčiau kaip visai opozicinei krikščionių-demokratų, liaudininkų ir socialistų spaudai. Bu-

vo galima kentėti, net derėtis, o kai kada šį tą ir nusiderėti iš karo cenzoriaus kapitono Vilučio.

O šį rudenį staiga viskas pasikeitė. Valdžia, matyt, įsitikino, kad po Salomėjos Nėries ekstremistiškų kūrinių ir po mūsų nebeslepiamo užsimojimo visą savo "literatūrą" paversti tik "darbo klasės kovos įrankiu", dalykas tapo rimtesnis. Be abejo, atitinkami valdžios pirštai mus ir mūsų žurnalą atidžiau iščiupinėjo ir padarė logišką išvadą: jeigu čia nebe literatūra, o klasių kova ir politika, tai dera panaudoti politines priemones. Komunistinė ir komunistui idėjiškai simpatizuojanti spauda Lietuvoje iš viso nebuvo leidžiama, išskyrus per trumpą liaudininkų-socialdemokratų valdymo laikotarpį.

Ir kai Venclova karo cenzūrai nunešė keliošius pirmųjų žurnalo sulaužytų puslapių atspaudus, kitą dieną juos atsiėmus pamatėme - viskas raudonu pieštuku išbraukta, skiltis po skilties, puslapis po puslapio, ale visiškai viskas. Ir draugas redaktorius tuojau pat papasakojo dar blogesnę naujieną. Kai jis ėmęs protestuoti, mėginęs aiškinti, kapitonas Vilutis pakėlęs galvą, ironiškai šyptelėjęs ir ramutėliau su balso pasakė: nieko iš to neišėis, tokio turinio ir tokios dvasios žurnalo kiekvienas puslapis bus išbrauktas. Tas pats bus, jei tamsta rytoj atneši cenzūruoti perdirtus ar visai naujus puslapius...

Venclova dar paklausęs: ar tai reiškia, kad valdžia žurnalą uždaro? Ir cenzorius atsakė: karo cenzūros įstaiga žurnalų neuždarinėja. Tai karo komendanto ir vidaus reikalų ministro kompetencija. Aš kalbu tik už save: kaip karo cenzorius, tokio turinio raštų aš nepraleisiu...

O žulikai, galvojome: reiškia, žurnalo formaliai neuždaro ir mes negalėsime sakyti, kad mus uždarė. Bet tik cenzūra nieko neleis mums daugiau spausdinti. Taip ir buvo.

Ir tada mums atsitojo klausimas: kas daryti? Lygiai toks pat klausimas kaip rusų revoliucionierių baigiant Leninu, iš kurių per 19 šimtmetį berods net trys buvo parašę brošiūras vis tuo pačiu vardu: "Čto dielat?".

Ir tapo tikrai nebeaišku, kas daryti. To be or not to be? Fasistų valdžia žurnalą uždarė ir mūsų pagrindinę "literatūrinę" veiklą tuo užgniaužė. Krikdėmų ir visų estetų srovės mus puola ir kaltina bolševizmu. Liberalų ir socialistų srovės dar simpatizuoja, bet jau justi ir atšalimas, o kai kurie net "Lietuvos Žinio-

se" visai aiškiai prieš mus ima sakyti, - tad iš tų srovių drungnų simpatijų mažai paspirtis.

Gi komunistų pagrindžio spauda ir Maskvos "Priekalas" mus vienodai tebepuola ir tebeniekina, kaip "provokatorius"! Ir negalime suprasti, ko jie iš tikrųjų siekia: ar tai tik taktika, kad mus pridengtų nuo fašistų persekiojimo ir šiuos suklaidintų, ar tik visiškai nesupratimas, ar gal iš tikrųjų jie mano taip, kaip rašo? Jų žodynas, tonas, puolimų aištingumas daugiau rodė, kad turbūt jie taip ir mano...

Mėnesį ar pusantro buvome pasimetę ir tik gaišome laiką mėjimuose, prie nieko neprivedančiose diskusijose, beveik neviltyje. Turbūt mums daugiau pagąsdinti policija be jokio apčiuopiamo nusikaltimo buvo suareštavusi Drazdauską ir apie mėnesį išlaikė Kauno kalėjime. Aš pats buvau tardomas saugumo policijoje, aiškinant, kodėl ir kaip po miestą pasklido išcenzūruotų "Trečio Fronto" puslapių fotokopijų atvirukai (tai buvo nedidelė paslaptis, kad vienas su mūsų grupe "draugaujantis" Kauno fotografas kartais suteikdavo patarnavimų ir saugumo policijai).

Bet jeigu mes prie tokių vaišių buvome labiau pripratę ir jos mums atrodė savaime suprantamos, tai Salomėjų žurnalą staigus uždarymas ir draugus ištinkančios nelaimės buvo tikras ir vos pakeliamas smūgis. Iš visų mūsų ji jautėsi turbūt nelaimingiausia, skaudžiausia pergyvenimo ir dar labiau už kitus vis klausinėjo: kas gi daryti?

Nežinau ir šandien, kaip tai galėjo atsitikti, kad mes pagaliau sutarėme šaukti beveik viešą susirinkimą. Gal dėl revoliucinio nepritikimo, dėl tuščios bravyros, ar dėl konspiracinio neišaukštinimo. Juk galėjome privažiai vienas su kitu ar kurio draugo kambarin suėję pasitarinti. Bet ne! Apie lapkričio mėnesį mes sutarėm vieną vakarą susirinkti neseniai Kaune atidarytame dideliame žydiškame restorane Laisvės alėjoje, priešais Metropoliteno kiną angliškų vardu "Pale Ale", kurį daugelis kauniečių tada tardavo lietuviškai - "palė alė"...

Kambarį užsakėme antrame aukšte, taip sakant, "atskirą", su užuolaidomis vietoje durų. Bet tik vaikas galėjo galvoti, kad su tokiu "privatiškumu" gali būti aptariami visai slapsti ir net pavojingi klausimai. O klausimas buvo toks: kur mes atsistojome ir ką toliau darysime?

Į pokalbį susirinko visas kolektyvo branduolys, išskyrus

Borutą, ir dar pora trejeta toliau stovinčių bendradarbių, iš viso apie dešimtį. Užsisakėme kavos ir pradėjome posėdį, be pirmininko, kalbant visiems prieilui. Aš visada atsiminsiu tą posėdį, nes vienu atžvilgiu jo pagrindinis nutarimas man padarė daug gero.

Visi kalbėjo tą patį: kaip jaučiamės, kokia prasta yra padėtis ir kad ką nors turime daryti. Tik vis niekas konkrečiai nesislė, ką gi? Pagaliau, jausdamas daugumos palinkimus, taškus ant i pradėjo statyti žymiausias mūsų marksistas Drazdauskas. Esą, turėtume imtis iniciatyvos išsiaiškinti visus klausimus su Lietuvos komunistų partija, gal ir su jos didžiausiais globėjais Maskvoje. Jeigu tinkamai susitartume, tada galėsim eiti iš vieno su jais: kiek reikės - į pagrindį, kam reikės - net į kalėjimą... Kiekvienas poetas ir kritikas buvo prašomas dėl to aiškiai pasisakyti.

Už pasiūlymo priėmimą trumpai pasisakė visi pasikalbėjimo dalyviai, įskaitant Salomėją Nėrį ir šių eiliučių rašytoją. Tik du pasisakė ne tai kad prieš, bet kad prie tokio nutarimo nesijungia, nors jam ir neprieštarauja. Jonas Šimkus dėl to, kad jis dirbęs bulvarinėje spaudoje ir iš viso dar turįs abejonių. Kostas Korsakas dėl to, jog prieš porą metų jis buvęs išmestas iš komjaunimo, nes sutikęs duoti malonės prašymą Prezidentui, kad greičiau išleistų iš šaulių kalėjimo. Jis tebesąs marksistas, bet gerai žinąs, kad jo atveju nėra kelio susikalbėti su bolševikais; iš viso jie buvo mūsų žurnalui visą laiką labai nepalankūs, tai neverta nė bandyti.

Vėliau Venclova pranešė apie savo pasikalbėjimą su "Palė Alė" posėdyje nedalyvavusiu poetu Kaziu Boruta. Šis vienintelis griežtai atsisakęs prie nutarimo prisidėti ir Venclovos paklaustas, ar tai reiškia, kad nenorįs "statyti socializmo", atsakė: "Ne, aš daugiau nenoriu nieko statyti, net ir socializmo. Aš noriu būti laisvas ir statyti daugiau eilėraščių ir romanų..." (Socialrevoliucionierius Boruta buvo labai nuoširdus, grynas, doras žmogus ir patriotas, suvalkietis, savo lyriškumu viršijęs daugelį aukštųjų. Bet antruoju bolševikmečiu, išlaikė kelis metus kalėjime, okupantų blaiziai vėliau vis dėlto ir jį privertė "statyti socializmą"....).

"Palės Alės" restorano nutarimą greit pradėjome vykdyti, tik pats aiškinimas užtruko kelius mėnesius, maždaug ligi 1932 m. pavasario.

Emė glaudėti santykiai su vienu kitu aplink mus besisukaliojančių, pagrindžio komunistams vadovaujančiu Kauno žydu, pagaliau su kompartijos centro komiteto vienu kitu nariu, galiausiai mūsų teatrininko Juozo Grybauskos (ligtol tarnavusio Susisiekimo ministerijoje ir galėjusio per atostogas važinėti nemokamai po

visą Europą) pastangomis su megztais ryšiais su Vokietijos komunistinių rašytojų vadu Johannes R. Becher ir Maskvoje - su sovietinio "Internacionalnaja Literatura" keturkalbio žurnalo redaktoriumi Lenkijos komunistu Bruno Jasienskiu, na, ir su didžiai gerbiamuoju "Lietuvos" kompartijos antruoju ir komlitteratūros pirmuoju politruku Vincu Kapsuku, Šisai Grybauskui, pasikalbėjimą užbaigdamas, pasakė: "Dabar ir man jau atrodo, kad žodžiais jūsų trečiafrontininkai yra gana geri jaunuoliai. Bet dar vis tebemanau, kad jei giliau paskusčiau jų kurio odą, tai ir išlįstų nacionalistas"...

Visa tai būtų kita istorija, kaip ir mano asmeniškasis atvejis. Prie "Palės Alės" nutarimo prisidėjau, tikrai norėdamas greičiau išsiaiškinti slėgiančių ir kvailų padėčių, iš kurios man tada nebuvo baugi nei pagrindžio, nei kalėjimo išeitis. Bet tie kelių mėnesių išsiaiškinimai ir derybės suteikė tiek medžiagos naujiems mąstymams, pasirodė taip nesuderinami su lietuviu jausmu ir savo tautos nario prievolėmis, nei su garbe, nei su sąžine, pagaliau, tokie išdavikiški ir jokiais motyvais nepateisinami, kad nuo jų ryžausi atsokti ko greičiau ir ko toliausiai. Tai turėjo būti jeigu ne Viešpaties, tai bent gero likimo malonė...

Apie balandžio mėnesį, susitaręs su "Kultūros" žurnalo faktinuoju redaktoriumi K. Korsaku, dar parašiau po slapyvardžiu kiek ironišką straipsnį apie tai, kaip sovietai "tvarko" savo ir kitų tautų proletarines literatūras. Tai buvo mano paskutinis rašinys apie tokia "literatūrą" ir iš viso paskutinis straipsnis marksistinėje Lietuvos spaudoje.

Salomėja iškentėjo galbūt daugiau. Tik ji "nepalūžo" ir su neįsivaizduojamu užsispyrimu nuėjo ten ir taip, kaip buvo daugumos nutarta -- netrukus ir į

kompartijos pagrindžio spaudą, kur ji ėmė rašyti Marijos Giraitės slapyvardžiu.

Tą rudenį ir žiemą ligi kito pavasario dažnai su ja susitikdavau bendrai ar atskirai. Ji buvo bedarbė, gyveno dar iš kuklių santaupėlių, gana skurdžiai, išsinuomojusi studentišką kambarėlį Žaliakalnyje. Man gėdavo širdį, kai pas ją užėdavau, nes tokia buvo aiški jos nelaimė. Kartais ji būdavo nervinga, panirusi, užsispyrusi, niekada nebesišypsojo ir visos jos lyriškasis moteriškumas beveik dingęs.

Jos stalelis buvo apkrautas rusiškais knygomis... ir daugiausia marksizmo klausimais. Palangoje prasidėjęs atostoginis "kratij kurs" buvo užbaigtas. Dabar ji pati siekė aukštesnio akademinio laipsnio. Ir jeigu jos širdis nesudrebėjo dėl nieko, kas tada vyko per "išaiškinimus" su kompartija, reiškia, ji buvo jau toli nujusi ir tinkamą įsivienimą pasiekusi, nors jos galvelė tikriausiai sunkiai tratėjo. Doktrinų teorijoms jos talentas nebuvo didžiausias.

Vieną nkanotą, beveik lietingą pavasario vakarą užėjęs į jos mityrų kambarėlį, Salomėją radau tiesiai užsigulusią ant storiąsio dialektinio materializmo veikalo. Buvo šalta, ji sėdėjo susisukusi megztime pilka skara ir, matyt, labai įsigilinsi.

Mudu su ja niekad neturėjome ginčų ar piktesnių diskusijų. Man ji visuomet buvo gera. Gal dėl to ji staiga pakėlė galvą ir šypstelėjo. Tai buvo saulės spindulėlis juodą naktį ir paskutinis iš anų daugelio pasikalbėjimų.

Žitirdamas į knygą, į kambarį, į miglas už lango, pagaliau sustojau ties mūsų bibliškąja Salomėja. Buvo taip liūdna, taip skaudu ir taip beviltiškai tragiška.

Išsigandau ir -- nubudau. Sapnas pasibaigė.

SKAITYK IR PLATINK
DIRVĄ

KADA SVARSTAI
APIE SIUNTIMĄ
DOVANŲ

Jūsų draugams į U. S. S. R., pasirink saugiausią kelią:

1. Nutark, ar nori siųsti siuntinį iš čia, ar užsakyti, kaip automobilį, motociklą, siuvamą mašiną, televizijos aparatą, arba užsakyti maisto siuntinį.
2. Naudokis patarnavimu patikimos firmos, turinčios geriausią reputaciją.
3. Įsitikink, kad toji firma samdo patyrusius tarnautojus Jūsų užsakymams tvarkyti.
4. Patikrink, ar toji firma yra oficialiai įgaliojota.
5. Ieškok firmos, kuri šios srities biznyje jau veikia daugiau kaip 30 metų. Ieškok ir rasi:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Pagrindinė įstaiga:
716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA, PA. 19106
Telefonas: WA 5 - 3455

PATIRTIS! SAVARANKIŠKUMAS! VADOVO PRIVALUMAI!

Jis rėmė:

- Pagerinimą dabartinio imigracijos įstatymo.
- Pavergtų tautų organizaciją, siekiančią laisvės nepriklausomybės ir apsisprendimo pavergtiems žmonėms visame pasaulyje.
- Padidinimo Social Security išmokų. Kvalifikacijų liberalizavimo našlėms ir našlaičiams.
- Mokesčių kreditą ir pažymėjimų sistemą finansuojant vyresnio amžiaus žmonių gydymo išlaidas, numatant didesnius pagerinimus ir mažesnes išlaidas, nei numatyta Medicare įstatymo projekte.
- Didėsnes apdraudas darbininkams, dirbantiems prie valdžios statybinių projektų.
- Padidintas apdraudas Karo Veteranams.
- Už vyrų darbo jėgos apmokymą ir statybos plėtimo aktą.
- Padidintas pašalpas profesinio išsilavinimo siekiantiems.

Prieštaravo:

- Compulsoriniam tarpininkavimui.
- Raud. Kinijos įsileidimui į JTO.
- Prekybai su komunistinio bloko valstybėmis, kol tų valstybių vyriausybės ne užtikrina asmeninės ir religinės laisvės.

X ROBERT TAFT JR.

FOR

UNITED STATES SENATE

Issued by NORTHEAST OHIO TAFT SENATE COMMITTEE, Paul W. Walter, Chairman
J. J. Kelley, Jr., Campaign Director — 2107 Overlook Ave., Lakewood, Ohio

Tinkami rūbai duoda
gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500" kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiame
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE
6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875
3207-So. Halsted St., Bridgeporte
Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadeniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

KINIJOS ATOMINĖ BOMBA

Algirdas Budreckis

Komunistinės Kinijos atominis sprogdinimas vaizduoja tris atominės gavybos propozicijas: vieniša bomba dar nereiškia branduolinio ginklavimosi; branduolinis ginklavimasis dar nesudaro branduolinės pajėgos. Atominių ginklų kurtinui akmeniu yra pramoninis išsivystymas. Dėl pirmosios teorijos ekspertai spėlioja, jog Kinijai trūktų 5 ar 10 metų ir kainuotų 500 milijonų dolerių, kol ji pagamintų 30 bombų, panaudojamų lėktuvais ar raketomis.

Kad sudaryti branduolinę pajėgą, Kinijai reikės išvystyti oro laivyną arba raketų kompleksą branduoliniams ginklams iššauti, jeigu jį nei norės grasinti Vakarams. Šitokia jėga kainuotų 10 milijonų dolerių. Ir, pagaliau, Kinijai trečiasis etapas turi svarbią sąlygą, būtent, branduolinės pajėgos kūrimasis suvartotų didžiulės sukaupito kapitalo sumas, kurios būtų atitrauktos nuo krašto supramoninio.

Pirmasis atominis sprogimas galėjo būti ne bomba, t.y., kiniečiai galėjo susprogdinti aparatą, per didelį talpinti lėktuvą. Visvien, tai pirmas etapas kuriant branduolinių ginklų technologiją. Kiniečiai, turbūt, išleido apie 200 milijonų dolerių, gal ir daugiau, statant atitinkamą pramonės kompleksą, kad pagamintų šią sprogstamąją medžiagą. Bet jie jau žinojo, kuriuos metodus panaudoti, kadangi jiems jau buvo prieinama plati literatūra. Ir bent pradžioje, jiems talkininkavo rusai.

Galimas dalykas, kad kiniečiai panaudojo plutoniją bombai pagaminti. Iš pradžių jiems reikėjo pastatyti vieną arba kelis ura-

nijaus reaktorių, kurie perdirtų uranijų 238 ir plutonijų 239. Plutonijus 239 turi ypatybę suskilti ir paleisti atominę energiją, kai jo pakankamai sukaupia.

Po to kiniečiams reikėjo pastatyti didelę chemikalų perdirtimo įmonę, kad išimti plutonijų iš uranijaus. Tai yra labai sunkus procesas, nes vykdomas bežmonių įsikišimo -- plutonijus yra labai nuodingas, o uranijaus ryškės yra intensyviai radioaktyvios.

Pagrindinis kapitalo investavimas lygiai padalintas tarp reaktorių ir gamybinės įmonės išlaidų.

Antrinis būdas išima uranijų 235, elementą su panašiomis plutonijų ypatybėmis, iš natūralaus uranijaus. Šis procesas reikalauja įmonės, kainuojančios tarp 500 mil. ir 1 bil. dolerių.

Jei kiniečiai turi 100 megavatų pajėgumo reaktorių, jie gali pagaminti apie 100 gramų plutonijaus kasdieną. Kad pagaminti užtektinai plutonijaus vienai bombai, jiems reikia dviejų mėnesių gamybos arba šešių kologramų. Trukų penkis metus trisdešimčiai bombų pagaminti, jei kiniečiai neįmontuotų daugiau reaktorių.

Gamybos norma gali išsumažėti, kadangi dažnas uranijaus išėmimas iš reaktoriaus sumažina efektyvumą ir padidina išlaidas. Jei medžiaga paliekama per ilgai reaktoriuje, plutonijus 240 sankaupos padidėja; o plutonijus 240 ypatybė yra -- perankstyvas bombos sprogimas. Kiniečiams reikia grafito ar sunkaus vandens, t.y. vandens su dvigubai sunkesniu vandeniliu, kad pastatyti reaktorių. Nors grafito yra daug, jisai turi būti perdėm grynas reaktoriams; o išdirbimas galėtų apsunkinti kiniečių primitivią pramonę. Sunkus vanduo gaminamas specialiose dirbtuvėse. Galimas dalykas, kad rusai davė kiniečiams sunkaus vandens prieš kivirčams prasidedant.

Vakarų mokslininkai netiki, kad rusai būtų išdavę kiniečiams savo paslaptis kaip pagaminti termobranduolines bombas. Nors plutonijaus bomba gali būti naudojama, kaip vandenilio bombos mygtukas, reikia turėti didelę ginklų technikos patirtį, kad kiniečių technikai išmokyti, kaip pagaminti tokius mygtukus. Be to, termobranduolinė bomba reikalauja specialaus išradimo, nes dar nėra tokios literatūros bet kokioje kalboje. Kiniečių mokslininkams gali užtrukti penki metai, kol jie atras būdą vandenilio bombai pagaminti.

Išskyrus pačią termobranduolinę bombą, ginklų suplanavimo problema yra pirmaeilė. Kadangi JAV apie tai yra plačiai pasisakę, kiniečiai žino, jog sukaupiti užtektinai plutonijaus, kad iššautų sprogimą reikia ir atitinkamo sprogmenų užtaisų panaudojimo. Tačiau jie turi dar daug padirbėti ir išleisti 25 iki 50 milijonų dolerių, kad prieitų iki tų galimybių.

Branduolinės pajėgos tikrąja problema yra smogimo sistemos sudarymas. Jos sudarymas reikalauja milžiniškos pramonės mašinerijos, kuri pajėgtų masyviai statyti didelio greičio sprausminius lėktuvus ar tarpkontinentines raketas. Tokia pramonė prašyte prašo elektronikos, skai-

Atsimink nukankintus partizanus —
reikalauk bausmės

raudoniesiems žudikams —

BALSUK UŽ SENATORIŲ

BARRY GOLDWATER!

Ohio Lithuanian for Goldwater Committee,
Julius Smetona — secretary, 1704 Lee Rd., Cleveland, Ohio 44118

Čiavimo mašinų, radaro, metalurgijos, raketinių kūrų ir pan. O gi šitų sričių išsivystymas kainuotų bent 10 milijonų dolerių.

Yra galimybė, kad Kinija apsispręs pasistatyti tokią karinę sistemą. Bet tuomet ji turės atitraukti kapitalą nuo bendros pramonės plėtros programos, o toks kapitalo atitraukimas galėtų sudaryti rimtų ūkinių sunkumų, jei jau esame dar galima pasunkinti.

ONE GIFT
WORKS MANY WONDERS

UNITED APPEAL
OCTOBER 19 - 29th

FOR PROBATE JUDGE...

Joseph W.

BARTUNEK

J. J. Quinn, Chmn., 5745 Spring Grove Dr.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

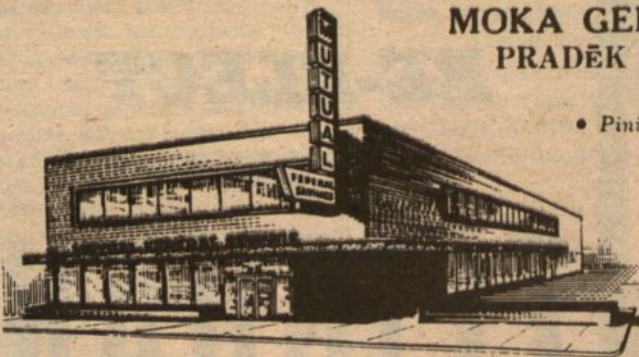
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

**Schaefer yra alus,
kurį privalote
turėti, jei turite
daugiau,
nei vieną.**

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus — bet kuris šaltas alus — ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivaldėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas. Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškuli nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus. Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šalta stikla po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą; jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisit apsipirkti, pasiimkite šėšių bonkų dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalai turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

LIETUVIŲ DIENOS KONCERTAS

ALB-s Clevelando 2-sios apylinkės surengtoje Lietuvos Dienoje spalio 18 d. viena iš dalių buvo koncertas Naujosios parapijos salėje.

Čia operos solistė J. Krištolaitytė-Daugėlienė, lyrinis ir koralatūrinis sopranas, dainavo: A. Kačanausko -- Kad aš našlaitė, B. Dvariono -- Žvaigždutė, St. Šimkaus -- Oi, greičiau, greičiau, G. Puccini -- arija iš Tosca, G. Donizetti -- arija iš Linda di Chamounix, dar pridėjo be mažiausio nuovargio J. Tallat-Kelpšos -- Mano sieloji šian dien šventė.

Solistei kurį laiką rečiau besirodant Clevelande, žiūrovai nuoširdžiai išliejo savo pasilgimą. Jeigu žemutinėse gaidose balsui truputį trūko "metalo", tai lyrinė pozicija ir bendriniai tono atspalviai lengvai laimėjo klausytojų palankumą. Ir, svarbiausia, dainavimo laisvumas ner ir aukštesiose gaidose tikrai maloniai veikė klausytojus. Jausmas bei teisinga kūrinio interpretacija visados pasiekia tikslą. Koralatūra buvo žavi. Tenka girdėti, kad Oi greičiau, greičiau netinka dainuoti moteriškiems, o ypač lyriškiems balsams. Ši kartą čia tikslas irgi buvo pasiektas, nors ir ... kitokiais keliais.

Pianistė B. Smetonienė skambino L. Beethoveno 32 variaciją C-mol, Fr. Chopino -- Ballade F-dur ir priedo -- Fr. Chopino Valsas. Visi žino, kad tai viena iš labiausiai vertinamų mūsų pianistų išievojimo ir patyrusių tos muzikos srities dėstytoja. Taip pat koncertavusi, kaip solistė, su orkestrais.

Gyvos variacijos atlikos pagirtinu tikslumu. Solistės nevaržo jokie sunkumai: nei technikos, nei akordų, nei dvasios kilimo, nei jos kaitaliojimų, nei greitumo, nei jėgos.

Pagarsėjęs Beethoveno išlaidkomas minties tiesumas, pagreičiui kontrastams ryškėjant, atvaizduota visai pavyzdinai.

Viena iš didžiojo romantiko Chopino baladžių sužadino jau kitokius fantazijos polėkius ir harmonijos turtingumą. Be visų muzikės gerų savybių, dar pajutome temperamentingų jausmų akimirks. Populiarusis Chopino Valsas atlikas ryškiose muzikinės estetikos ribose.

Dainininkė Daugėlienė fortepionu lydėjo B. Brazaitei, kurios susigijimas su kūriniais, su dainininke ir su instrumentu nekėlė nė mažiausių abejonių. Viskas atlikta nepersausai, teikiant solistei tinkamą foną ir kartais net nežymiai jos lūkuriojant.

Antroje koncerto dalyje viešpatavo jungtinis mišrus choras, nors gerokai sumažintoje sudėtyje. Čiurlionio ansamblis nepilnas, o šv. Jurgio parapijos choras -- vos žymia dalele. Dirigavo muz. Alf. Mikulskis. Pakilia nuotaika atlikta: J. Gudavičiaus -- Kur giria žaliuoja, J. Bendoriaus -- Už jūrėlių, už marėlių, J. Žilėvičiaus -- Pasakyk, mergele, J. Gruodžio -- Šiltas gražus rudenėlis, Alf. Mikulskio -- J. Stankino -- Mano Tėviškė, J. Kačinskio -- Plovėjas, K. Banaičio -- Po aukštus kalnus ir J. Gaidelio -- Dainininkų maršas. Šis bei tas, žiūrovams karšta priimant, pakartota.

Choras patiko nelengvai pasiektais atspalviais, beveik per visą programą išlygintais bal-

ais, gera drausmė ir, kas maloniausia, muzikinio grožio sąsambais. Tokia balsų atranka -- didelis laimė. Dirigentas valdė chorą energingai, tartum gyvendamas kiekvieną dainą, kiekvieną posmą, kiekvieną žodžiu. Pasekmės iššaukė gilių spūdžių.

Apylinkės pirminkui P. Mikšui padėkojus visiems koncerto atlikėjams (ir papuošus solistes ir dirigentą gėlelėmis), programa baigta visų sugiedotu Lietuvos himnu.

Vladas Braziulis

PADĖKOS

Neringos Skaučių Tunto vardu dėkoju L.B. I Apyl. pirm. F. Eidimui, Neringos ir Pilėnų Tuntų Tėvų Komitetams, tėveliams bei skautams, prijuočiantiems asmenims už pagalbą, paramą, dovanas ir aukas šių metų stovyklos metu. Ypatingas ačiū F. Eidimui už LB I Apyl. paskirtas premijas stovyklos lietuviškiams skautams-tėms, kurių viena stov. vadovų siūlymu paskirta sesei E. Žygaitėi. Kita priklauso broliams pilniečiams. Taip pat dėkojame Skautininkų Draug. Seniūnei vyr. skaut. L. Slabokienei už 30 dol. auką stovyklos konkurso dovanoms - premijoms Neringos tuntui.

Š. m. rugs. mėn. 5 d. neringietės dalyvavo Clevelando Tautybių Progreso Savaitėje parduodamos liet. maisto gaminius. Skautininkėms ir sesių mamytėms dėkojam už gardžius pyragus, o LDK Birutės Dr-jos pirm. V. Nagevičienei už patarimus ir nuoširdžią pagalbą darbo metu. Didelis skautiškas ačiū birutininkėms už 10 dol. auką ir leidimą naudotis visais jų įrengimais lietuviškame kampelyje.

V. Butkienė
Tuntininkė

* SEKMADIENI, spalio 25 d., jeigu bus geras oras, Jaunesnių Skaučių Draugovės rengia rudens iškylą. Sesės renkasi prie šv. Jurgio ir Nauj. Parap. bažnyčių 1 val. p.p. Iš ten vyksime į Forest Hills parką (įvažiuoti iš Thorn Hill gatvės). Dalyvavimas visoms sesėms būtinas. Apsirengimas: ilgos šiltos kelnaitės, šilti švarūs kuciai. Atsivežti po 50 c. maisto išlaidoms.

* NERINGOS SKAUČIŲ TUNTO sueiga įvyks lapkričio 1 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Skautės renkasi 10 val. 15 min. salėje, iš

REMEMBER -
Every Good Guy Gives
To The United Appeal

kur rikiuotai eisime į bažnyčią, 11 val. 30 min. tunto sueiga. Visoms skautėms dalyvavimas privalomas, Čiurlionio Ansambliui priklausančios skautės tą dieną nuo repetitijos atleistos iki 1 val. p.p. Sueigoje sesės apsimo-ka nario mokėsi. Prašome tėvelius irgi atsilankyti į sueigą trumpam pasitarimui. Sesės vyk-damos namo iš šių metų vasaros stovyklos paliko daug daiktų, prašau tėvelius sueigos metu juos peržiūrėti ir atsiimti. Sueiga baigsis 1 val. p.p.

* SAUSIO 23 D. NERINGOS Skaučių Tuntas rengia liet. dailiojo skaitymo ir deklamavimo konkursą - šokius. Visas seses prašau ruošti ir konkurse kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Bus ir savos kūrybos skaitymas. Tikimės, kad visas Clevelando jaunimas ir broliai pilniečiai į jį atsilankys.

* KAZIUKO TRADICINĖ MUGĖ, rengiama Neringos skaučių tunto, įvyks šv. Jurgio parapijos salėje kovo mėn. 7 d. Sesėms laikas pradėti ruošti mugės staigmenas, kurių, kaip jaučiu, žada būti gausu.

SPORTO ŽINIOS

Spalio 11 d. Clevelande įvyko Lengvosios Atletikos Sezonu uždarymo rungtynės ir ta pačia proga II-sios tarpmokyklinės varžybos tarp Clevelando Vysk. M. Valančiaus ir šv. Kazimiero lituanistinių mokyklų.

Varžybos vyko prieauglio C (12-13 m.), D (10-11 m.) ir E (žemiau 10 m.) klasėse, berniukams ir D bei E klasėse mergaitėms.

Tarpmokyklinės varžybas laimėjo šv. Kazimiero lituanistinė mokykla 113:89, tuo būdu atsirevanšuodama už pavasarį patirtą pralaimėjimą.

Varžybų metu, LSK Žaibo narė, 10 metų Liusė Vasiliauskaitė, atstovaudama Vysk. Valančiaus mokyklą, pagerino 3 š. Amerikos lietuvių rekordus mergaičių D klasėje:

Beisbolo sviedinuką numetė 116'-2" (35,41 m) pagerindama V. Jurevičiūtę (Toronto Aušra) priklausiusį rekordą (108'-0"), pasiektą 1962 m.

6 svarų rutulį nustūmė 24'-3" (7,39 m) pralenkusi savo pačios žiemet pasiektą rekordą (22'-5"),

Šuolyje į tolį iš vietos, nušovusi 6'-9 1/2" (2-07 m) pagerino E. Giedraitytę (Žaibas) priklausiusį rekordą, pasiektą 1963 m.

Iš kitų pasekmių pažymėtina L. Garlaiteš šuolis į tolį mergaičių D klasėje -- 13'-2 1/2" ir L. Stempušio šuolis į tolį berniukų C klasėje -- 16'-5 1/2".

Šalia šių varžybų, be konkurencijos dalyvavo J. Ralytė, nustūmusi 6 sv. rutulį, mergaičių C kl. -- 25'-1 1/2" ir J. Degutis jaunų B kl. nušovė į tolį 17'-2 3/4 ir nustūmė 8 sv. rutulį 35'-5 3/4".

Kaip parodomąsias rungtis mums pažįstama Stella Walsh prabėgo 50 yd. per 6,5 sek. ir pernyktė JAV-bių mergaičių disko metimo čempionė Melody McCarthy nusviedė diską 150'.

Varžybas rengė Cleveando LSK Žaibas, Globojo -- šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos tėvų Komitetas.

Varžybų laimėtojai -- šv. Kazimiero Lituanistinei Mokyklai teko prerinamoji dovana, specialiai įsteigta šioms varžyboms,

3 vyrai, kurie rūpinasi žmonėmis

Prezidentas Johnsonas, Senatorius Phil Hart, kandidatas į gubernatorius Neil Staebler -- tai demokratai, kurie vienodai galvoja gyvybiniais klausimais. Kiekvienas jų kietai kovoja už tinkamus imigracijos įstatymus, už federalines -- valstijų programas darbams ir švietimui, ir Medicare. Kiekvienas jų griežtai smerkia Goldwaterio -- Romney respublikonų sąrašo viršūnių primetamas dėmes -- "hyphenated-American". Hart, Haebler ir LBJ tęs savo kovą už programą -- kovos su neteisybe -- kad pasaulį padarius geresne vieta gyventi. Lapkričio 3 dieną!

Pabrėžiama -- balsuokite tiesiai demokratiškai
... ir balsuokite NO dėl Massachusetts sąrašo referendumo

Tautybių Divizija, valstijos Demokratų centrinis komitetas

kurios yra numatomos vykdyti 2 kartus per metus -- pavasarį ir rudenį.

Reikia tikėtis, kad šios tarpmokyklinio pobūdžio varžybos patars lietuviško sporto populiarinimui mūsų jaunimo tarpe. Yra planuojama žiemos metu su-ruošti panašias tarpmokyklines varžybas krepšinyje, tinklinyje bei stalo tenise. (ab)

COLUMBUS

MERNIKAITĖ GARSINA
LIETUVIŲ VARDĄ

Solistė Lilija Mernikaitė ke- liaudama su koncertais po šiaurės Ameriką š. m. spalio mėn. 17 d. koncertavo Capital Univer-sitete, Columbus, Ohio, Kaip Col-umbus laikraščiuose taip Univer-siteto skelbimuose bei progra-moje buvo rašoma - lietuviškos kontrolto koncertas.

Savo elegantiška laikysena, pa-trauklia išvaizda ir stiprių gra-žiu balsu sužavėjo rinktinę audi-toriją. Nežiūrint dviejų valandų dainavimo, programai išsibaigus publika nepaleido dainininkės nuo scenos. Ji dar padainavo keletą programoje nepažymėtų dainų.

Solistė Lilija Mernikaitė dai-navo angliškai, itališkai, vokiš-kai ir lietuviškai. Pradėdama dainuoti lietuviškai pasisakė, kad ji yra lietuviškas ir prieš pradėdama dainuoti kiekvieną dai-ną vertė į anglų kalbą.

Ji padainavo šias lietuviškas dainas: J. Gruodžio -- Visur Ty-la, Kačanausko -- Mano Rožė, St. Šimkaus -- Kur bakažė sa-manota ir J. Gruodžio -- Ru-giagėlės.

Nedidelis į koncertą atsilan-kusių lietuvių būrelis pasveiki-no solistę, kas ir jai sudarė ne-maža džiaugsmo.

Columbus lietuvių džiaugia-si, kad šiame krašte gimusi, augusi ir aukštai iškilusi so-listė nepamiršta savo tėvų ir senelių krašto.

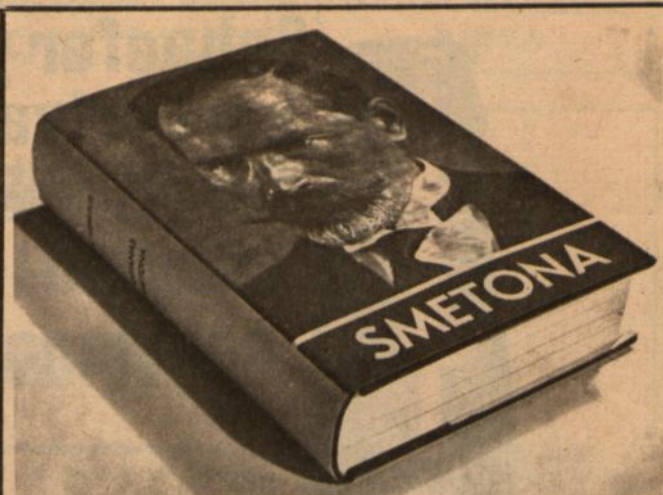
A. Jasys

ROCHESTER

RADUO VALANDĖLĖS
VAKARAS

Iškiliausias lietuvių parengi-mas Rochesterio būna radijo va-landėlės vakaras.

Balius įvyks spalio 24 d. 7:30 v.v. Parapijos salėje. Progra-moje: kanadietės solistės L. Šu-kytės koncertas, akompanuojant Z. Nomeikai ir mišrus choras,

ANTANO SMETONOS
MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO veikalas jau siun-tinėjimas prenumeratoriams.

Šį leidinį dar galima įsigyti prisiuntus 10 dol. Povilui Ališauskui -- 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai -- 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

diriguojamas J. Adomaičio, Va-landėlės balius rengėjai ruošia ir staigmeną. Ją pamatysite at-silankę į vakarą. Kviečiame sve-čius iš kitų kolonijų ir prižadame, kad nuobodžiauti tikrai ne-teks. (eu)

DETROIT

* ALGIS PESYS, Dramos Mė-gėjų sambūrio narys ir Jūrų Skautų vadovas, sulaukė liūdnos žinios, kad Seredžiuje, rug. 29 mirė jo tėvas Andrius Pesys. Lietuvoje lieka nuliūdę du bro-liai ir sesuo su šeimos ir velionies žmona.

* LIETUVIAI KATALIKAI VE-TERANAI ir Lietuvos Vyčių 79-ta kuopa rengia bendrą vakarą -- "Kaukų Balių" šeštadienį, spa-lio 31 d. Veteranų namuose, West Warren kampas Rutherford.

* KUN. MYKOLAS DAUMAN-TAS guli Providence ligoninėje po širdies atakos. Šiek tiek su-siprėjęs, bet dar negali priimti lankytojų.

PADĖKA

Dėkoju mano žmoną ligo-je lankius, linkėjusius vie-nu ar kitu būdu sveikatos.

Dėkoju mano žmonos dar-bovietės vedėjui P. P. Ven-turini "The Union News Co." New York ir visiems bendradarbiams už gėles, dovanas ir kt.

Reiškiu padėką prelatui Ig. Kelmeliui, kun. P. Toto-raičiui už nuolatinį lanky-nei ir jos sūnui, Šulinskienei, Pleskaitienei, Kurtinai-čiams, A. ir P. Kučinskams, Kungiams, Pocieni, Jan-čiauskams, Ievai Trečiokie-nei.

Vincas Ambraziejus

FOR PROBATE JUDGE ...
JOSEPH W.

BARTUNEK

J. J. Quinn, Chmn., 5745 Spring Grove Dr.

RE-ELECT

MICHAEL A.

FEIGHAN

YOUR CONGRESSMAN
DEMOCRAT

Endorsed by: Cleveland Press, Plain Dealer, Organized Labor, 14 Nationality Organizations.
John Gornik, Chmn., 3613 Meadowbrook

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Lietuvių Komitetas** Goldwateriui remti praneša, kad visi užsirašę dalyvauti senat. B. Goldwaterio priėmimo Public Auditorium spalio 27 d., 7 val. vak. renkasi ties šv. Jono Katedra iš Superior Ave. pusės. (Automob. pastatyti vieta skersai Superior Av.). Iš ten visa grupė žygiuoja į Public Auditorium (Lakeside Ave. įėjimas) ir užima rezervuotas vietas.

Lietuvių grupei, kaip ir kitoms tautybių grupėms, yra parūpinti bilietai, kurie gaunami pas kiekvieną Goldwateriui remti komiteto narį. Tie specialūs bilietai tegalios iki 7:30 val. vak. (Dūrys atdaros nuo 7 val. vak.). Vėliau atvykusieji turės sėsti į laisvas vietas, jei tokių bus.

Pageidaujama, kad organizacijos vyktų į priėmimą su vėliavomis, o ponios ir panelės su tautiniais rūbais.

• **Stasio Barzduko** paskaitą tema Kristaus Karalių girdėjimo šį sekmadienį, spalio 25 d., 4 val. p. p., Naujos parapijos salėje.

Po paskaitos meninė dalis ir solidarumo vakarienė. Visi Clevelando lietuviai nuoširdžiai kviečiami į šį minėjimą atsilankyti ir pakilia dvasia bei šventiškoj nuotaikoj praleisti sekmadienio popietę.

• **O. Benokraitienė.** Moterų Sąjungos 36 kuopos narė, buvo susirgusi ir kurį laiką gulėjo Polyclinic ligoninėje, dr. E. Juodėno priežiūroje. 36 kuopos narės linki po ligos greit sustiprėti bei atgauti pirmąją energiją.

• **Dail. V. K. Jonyno** dailės paroda Gallery International patalpose, 13218 Superior prie Euclid Ave., Clevelande, atidaryta šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak., antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 9 val. vak. Parodoje išstatyti akvarelės, grafikos ir skulptūros 47 kūriniai. Paroda tęsis iki lapkričio 19 d.

POLITINIS DISKUSIJOS

Studentai ateitininkai spalio 23 d., 8 v. v. Čiurlionio ansamblio namuose ruošia politinius klausimus diskusijas, tema "Už ką balsuoti, už Johnsoną ar Goldwaterį?" Diskusijose dalyvaus adv. Julius Smetona ir Jonas Daugėla, ALT Clevelando skyriaus vicepirmininkai.

Į diskusijas kviečiami visi studentai ir svečiai. Po diskusijų vaisės ir pasilinksminimas.

• **Bob Taft Jr.** savo partitimi ir energija ruošiasi atstovauti jūsu visų reikalų Senate. Jo šeimos politinės tradicijos, tam darbui pasiruošimas ir kvalifikacijos jau seniai įjungė į visuomeninį ir politinį darbą. Tame darbe jis jau spėjo užsirekomenduoti tiesiu ir nepalaužiamu galvojimu, principais, kurie siekia ne partinių, o bendrų visuomeninių laimėjimų. Neveltui 1962 metais jis didele balsų persvara buvo išrinktas į Kongresą. Jo griežtas antikomunistinis nusistatymas patraukia milijonus tautinių grupių žmonių, kuriems rūpi ir žmonijos išvadavimas iš komunistinio jungo. Tam tikslui jį ir priivalome visi remti lapkričio 3 d. rinkimų metu.

• **Kongresmanas Oliver P. Bolton** viename iš savo pareiškimų pabrėžė, kad "akcija, o ne rinkiminiai pažadai reikalingi naujam imigracijos įstatymui".

Jis atkreipė dėmesį ir į tai, kad rinkiminės propagandos eigoje daug dėmesio ir šūkių paleista tautinių grupių prisiviliojimui. Taip ir su imigracijos įstatymu,

KORP! NEO-LITHUANIA METINIS BALIUS

Rengia: Korp! Neo-Lithuania Clevelando skyrius

SPALIO 31

★ **STARDUST BALLROOM** (CEDAR & LEE) 2177 LEE

PROGRAMOJE:

PUIKI VAKARIENĖ, BUFETAS,

GERAS ORKESTRAS, ŠOKIAI.

KAINA: \$5.50

daug žadama, o daugeliui žinoma, kad per 28 metus demokratų dauguma Kongrese tuo reikalu nieko nepadarė.

Iš imigrantų svajonių negalima daryti žaidimo, sako O. P. Bolton.

Rinkiminiais metais, anot jo, reikalinga akcija, ne vien tik pažadai.

• **Thomas F. Ferris**, kandidatas į Common Pleas teismo teisėjus, pasižymi savo 40 m. teisine patirtimi. Jis gimęs, augęs ir mokslus išėjo Clevelande. Savo laiku buvo užėmęs daugelį aukštų administracinių ir teisinių postų. Priklauso teismų organizacijoms ir yra aktyvus daugelyje visuomeninių organizacijų narys.

PAGERBS PARTIZANUS

Spalio 25 d., sekmadienį, Kristaus Karaliaus šventėje, šv. Jurgio bažnyčioje 10:30 v. bus laikomos iškilmingos pamaldos už žuvusius ir nukankintus mūsų partizanus, herojiškai kovojusius dėl Lietuvos laisvės komunistų okupacijos metu.

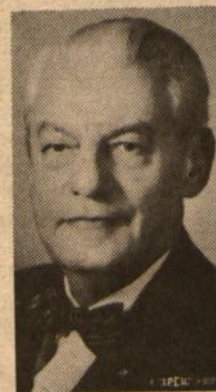
Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis, o visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti maldoje.

Pamaldas užsakė A. Banys. Dėl vėliavų dalyvavimo šiose pamaldose gautas pilnas pritarimas organizacijų atstovų rugsėjo 4 d. įvykusiame ALT susirinkime.

Susirinkimo Prezidiumas

* **JOSEPH W. BARTUNEK**, 16 m. išbuvęs Ohio Senato nariu, šį kartą kandiduoja į Cuyahoga apskrities Probate teismo narius. J. W. Bartunek yra prityręs teisininkas su ilgamete administracine ir teisine praktika. Labai gyvai veikia ir tebeveikia įvairiose visuomeninėse ir labdaros organizacijose. Jo išrinkimą palaiko ir remia visa eilė stambių organizacijų ir vietinė spauda.

MEDICINIŠKAS MASAŽAS
Ohio valstijos leidimas.
DUSAN STOJKOV
Tel. 432-2039
(Tik kviečiant į namus).

Balsuok už...

OLIVER P. BOLTON
CONGRESSMAN AT-LARGE

Jo patirtis, kaip 11-to Districto atstovo suteikia užnugarį, taip svarbų šiai gyvybinei pozicijai!

6 metus atitarnavęs dabartiniame poste, Oliver P. Bolton buvo vienu aktyviausių Kongreso narių.

Tai viena iš priežasčių, kodėl Oliver P. Bolton privalo būti išrinktas į Congressman—At—Large postą iš Ohio.

Herbert K. Oakes, Treas.
R. D. #2 Kirtland Rd.
Willoughby, Ohio

• **John J. Garrity, F. & M. Schaefer Brewing Co.** Division Manager, praneša apie naują tos b-vės gaminių paskirstytojų paskyrimą.

The Erie Beer Distributing Co. imasi to darbo Cuyahogos apskr. vak. dalyje, o Tip Top Distributing Inc. rytinėje dalyje.

William Hauck yra Erie Beer Distributors prezidentu. Įstaiga randasi 2220 Center St. Tip Top b-vė randasi 6517 Carnegie Ave., ir jai vadovauja prez. Arthur Buchier.

The F. & M. Schaefer Brewing Co. turi daryklas

BALSUOKITE ir IŠRINKITE
NON-PARTISAN JUDICIAL BALLOT

x **Thomas F. Ferris**

JUDGE
COURT OF COMMON PLEAS

Full Term Commencing Jan. 4, 1965

GENERAL ELECTION
NOVEMBER 3, 1964

Marry F. Burmester, Chairman

Brooklyne, Albany ir Baltimore ir yra aštunta iš eilės JAV alaus daryklų.

• **Nauji ligoninės draudimai** visiems net virš 65 metų. Kreipkitės pas V. Giedraitį tel. 944-6835 ar Z. Obelenį tel. 881-7741.

Išnuomojamas butas
1 mieg., 1 kamb. ir pilnai įrengta virtuvė. Garažas. Ta proga reikalingas namų prižiūrėtojas, galys tuo butu pasinaudoti.

17848 Lake Shore Blvd.
Telef. KE 1-9708 arba AN 1-0182 po 6 val. vak.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

INTERTRADE EXPRESS CORP.
MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO Į LIETUVĄ

Geri ir turtingi \$31.56

11 sv. kviet. miltų, 6½ sv. ryžių, 9 sv. rūkyto bekono, 4½ sv. rūkyto kumpio, 1 sv. kavos, 1 sv. puikiausios žuvies ir pamid. sosas. Didžiausias pasirinkimas geros rūšies maisto produktų. Turime standartinius siuntinius ir galime juos sudaryti pagal jūsų pageidavimus. Prašykite mūsų nemokamo katalogo.

Pinigai į Lietuvą

Ratos: 9 rubliai — \$10.
Mokestis: iki \$30.00 — \$2.75, virš \$30.00 — 10%.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Suite 202,
New York, N.Y. 10010
Telephone: YU 2-1530

Garantuojame jūsų patenkinimą. Apdrausta jūsų siuntos saugumui.

Ingrida Stasaitė Clevelando respublikonų tautybių komiteto rengtos vakarienos metu kalbasi su kandidatu į kongresą Oliver P. Bolton.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidojimo direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **BALFO** naują Centro Valdybą sudaro: Kun. Vaclovas Martinkus — pirmininkas, Dr. Elena Armanienė — vicepirmininkė, Dr. Antanas Škėrys — vicepirmininkas, Emilija Čekienė — vicepirmininkė, Bronė Spūdienė — vicepirmininkė, Nora Gugienė — Nacionalinė sekretorė, Antanas Senikas — išdinininkas ir Stasys Dzikas — protokolų sekretorius.

• **Antanas Rinkūnas**, žinomas pedagogas ir vadovėlių autorius, rajoninėje mokytojų konferencijoje, kuri įvyks lapkričio mėn. 28-29 d.d. Chicagoje skaitys paskaitą "Darbo metodas ir mūsų mokykla". Paskaita bus pailiustruota tyrimo laboratorijos medžiaga ir mokytojai bus paprašyti būti "mokiniais" ir užpildyti specialius sąsiuvinius.

• **LB centro valdyba** paragina apylinkių valdybas, dėti daugiau pastangų solidarumo įnašams išrinkti. Iš surinktų solidarumo įnašų dalis tenka centro valdybai. Solidarumo įnašai sudaro pagrindines pajamas, kuriomis padengiama plati ir šakota centro valdybos veikla. Centro valdybos veiklai finansuoti laukiama ir iš visuomenės paramos. Aukštas siųsti centro valdybos išdinininkui: Mečys Šimkus, 4224 So. Maplewood Ave., Chicago, Illinois 60632.

NEW YORK

• **L.S.T. Korp! Neo-Lithuania** metinė šventė įvyksta lapkričio 7 d. Travelers Hotel, 9400 Ditmar Blvd., prie La Guardia aerodromo. Programa pradedama iškilminga sueiga 6 val. vak. Pompeii Room. Vaisės ir šokiai, 8 v. v. Terrace Ball Room. Kvietimai gaunami pas korporantus ir Valdyboje, užsakant telefonu: MI 2-0656.

TORONTO

• **Prezidento Antano Smetonos 20-ųjų mirties metinių minėjimo** reikalui spalio 16 d. **Lietuvių Namuose** įvyko mūsų bendrinių bei visuomeninių organizacijų atstovų pasitarimas. Buvo nutarta minėjimą daryti viešą, akademinio pobūdžio. Minėjimo turinį sudarys pamaldos visose lietuvių bažnyčiose, paskaita, nušviečianti prezidento Antano Smetonos nueitą kelią ir ištraukos iš jo raštų. Taipgi trumpa meninė programa. Organizacijos minėjime dalyvaus su vėliavomis. Minėjimo technišku parengimu rūpintis išrinktas komitetas į kurį įėjo: K. Kalendra, E. Jurkevičienė, Stp. Kairys, K. Kregždė, P. Traškevičius ir P. Bastys.

• **Lietuvių kredito kooperatyvo Paramos** narių neaprasas susirinkimas valdybos nutarimu įvyks lapkričio 1 d., 4 val. p. p. 83 Christie St. Registracijos pradžia 3 val. Darbotvarkėje yra numatomi pranešimai, kuriuos padarys val-

dybos pirmininkas, išdinininkas, revizorius ir priežiūros komiteto pirmininkas. Diskusijos dėl pranešimų, įstatų papildymas ir susirinkimo baigmė.

E. CHICAGO

• **LB East Chicago Apylinkės valdybą** šiais metais sudaro: dr. Jonas Paukštelis, Petras Indreika, Zigmantas Moliejus, Viktoras Makiejus ir Juozas Liubinas.

Aukštasis mokyklai šiais metais baigė: Dalia Nemickaitė, Aldona Paukštelytė, Ramunė Bagdanskytė ir Arvydas Kalvaitis.

Nors 20 mylių atstumas skiria East Chicago nuo Jaunimo Centro Chicagoje, bet 9 jaunuoliai kas šeštadienį lanko Lituanistikos Institutą: Eglė Juodvalkytė, Aldona Indreikaitė ir Uosis Juodvalkis. Chicago Aukštesniąją Lituanistikos mokyklą lanko: Violeta Bingelytė, Birutė Indreikaitė, Ričardas Holiusa, Min-daugas Markevičius, Kęstutis Pocius ir Gintaras Aukštuolis.

ALT Sąjungos skyrius irgi nesnaudžia. Liepos 11 d. Union Pier vasarvietėje skyrius buvo surengęs gegužinę, iš kurios gauta gražaus pelno. Nepriklausomybės Fondui ir krepšininkų išsvkai i Australiją paremti iš skvrius kasos paskirta po \$50. Nepriklausomybės Fondui aukos, vietos gyventojų tarpe, teberenkamos. R. Nemicko iniciatyva surinkta 25 naujos rrez. Antano Smetonos monografijos prenumerata to s. Sąjungos skvrius Vasario 16 gimnazijai remti būrelio nariai suaukojo \$210. Pini-gai persiūsti gimnazijai.

Lapkričio 14 d. Šv. Pranciškaus parapijos salėje, skyrius rengia Rudens Balių. Programą atliks aktoriai: Nijolė MARTINAITYTĖ ir Jonas KELEČIUS. Tikimasi gausaus dalyvių skaičiaus.

Spalio 8 d. East Chicagoje lankėsi JAV prez. L. B. Johnson. Vietos lietuviai, pasipuošę tautiniais rūbais, su vėliavomis, buvo nuvykę prezidentą pasveikinti. Deja! Nebuvo arčiau prileisti. Kaip kurie jo ir nematę pasipiktinę grįžo namo. Keista, bet kitų tautybių atstovai buvo prezidentui pristatyti! (am)

MONOGRAFIJOS REIKALU!

Prez. Ant. Smetonos monografijai pasirodžius, daugelis ieško kelių, kaip greičiau ją įsigyti. Neskubantiesiems ir kantrybės turintiems patariame užsisakyti per Dirvą. Tai ilgesnis kelias todėl, kad prenumeratorių sąrašus Dirvos administracija turi persiūsti monografijos ekspedicijai. Skubantieji gerai padarys užsisakydami ir 10 dol. čekį siųsdami šiuo adresu: K. POCIUS, 3908 FIR ST., EAST CHICAGO, IND.

Antrojo Kaimo "Beatles" pasirodys naujame pastatyme Chicagoje spalio 24, 30, 31 ir lapkričio 8 d. Stovi iš kairės: Romas Aninkevičius, Rimas Vėžys, Kazys Almėnas ir Vytautas Demereckis. Apačioj sėdi Regina Stravinskaitė ir Ramunė Jurkūnaitė.

Turininga LTA Sambūrio sueiga Chicagoje

Š.m. spalio mėn. 18 d. "Gintaro" svetainėje Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio Chicago skyrius turėjo įdomią ir turiningą sueigą. Sueigos metu buvo svarstomas šių metų kadencijos kultūrinio darbo planas. Pakvietus sueigą praversti Antaną Juodvalkį ir sekretoriauti Stasį Vidmantą, LTA Sambūrio pirmininkas Ignas Andrašiūnas savo įvadiname žodyje pabrėžė, kad šiuo metu Sambūrio sudėtyje dalyvauja šių korporacijų nariai: Korp! Neo-Lithuania, Filia-Lithuania, Jaunoji Lietuva, Viltis, Lietuva ir Herkus Monte. Iš viso virš šimto narių. Šis skaičius rodo, kad LTA Sambūryje yra susitelkęs gražus intelektualinių pajėgų būrys. Drausai galima teigti, kad panašių jėgų telkinį vargu ar turi bent kokia kita Chicagoje veikianti draugija. Vadinasi, esame pakankamai reprezentatyvus junginys, kurio galėtų pavydėti bet kokia kita panašaus tikslo organizacija. Tačiau intelektualinio darbo pajėgumas priklauso ne nuo linkniuojamo skaičiaus, bet nuo atliktų darbų gausumo ir jų vertės didumo. Ir šiandien, kada čia susirinkome pasvarstyti mūsų šios kadencijos darbo metmenų apimtį, ties ir ateities gairių, turėtume savo vidaus balso paklausti, ar mes pakenčiamai atliekame emigranto akademiko pareigas? Ar mes, kaip lietuviai tautininkai akademikai, gerai suprantame savo likimo kelią ir tuos uždavinius, kuriuos esame įsipareigoję atlikti savo tautai ir tarnauti jos kultūros ugdymui ir plėtojimui?

Esame tautinės sąmonės smegenų trestas. Pabandykime įsivaizduoti, kad esame akademikai tautininkai netik pasipuošę skambančiu vardu, bet sugebame spinduliuoti ir skleisti gražius tautinius - kultūrinius darbus, kurie žavėtų ir keltų džiaugsmą mūsų brolių ir seserų širdyse. Šios kadencijos valdybos vardu kviečiu išskirti ir apspręsti artimos ateities darbų planą ir nuostatas prisidėti prie jų įgyvendinimo. Didžiausias valdybai už jos pastangas atpildas bus, jei LTA Sambūrio atlikti darbai bus mūsų emigrantinės visuomenės pripažinti ir įvertinti, kaip būtina ir galvalinga mūsų tautinės kultūros dalis. Tad bandykime sutelktinomis jėgom atlikti tuos darbus ir žygius, kurių laukia iš mūsų čia priaugančioji karta ir tikėkime, kad ateis toji laiminga likiminė valanda, kada galės pasidžiaugti ir vergijos pančius numetęs laisvas lietuvis Laisvoje Lietuvoje.

Kultūrinio darbo sintezę referavo Sambūrio vicepirmininkas Karolis Drunga. Savo kalboje jis pažymėjo, kad norint pagyvinti Sambūrio gyvenimą ir nesiriboti vien narių kvietimu oficialiems reikalams svarstyti, valdyba norėtų pradėti š.m. lapkričio mėn. ir baigiant 1965 m. balandžio mėn. kiekvieno mėnesio trečiąjį penktadienį kviešti Sambūrio susirinkimus. Šie susirinkimai nebūtų formalūs. Jų esmę sudarytų paskaitos, diskusijos ar parengimai, skirti mūsų padėties aktualijoms ryškinti bei nusistatymams surasti.

Ryšium su laikinu, kaip mes visi tikime bei trokštame, Tėvynės praradimu susidariusi padė-

tis yra iškėlus problemų lietuvių visuomenei, daugiau negu galime tikėtis išsiaiškinti, apsispręsti bei įsipareigoti vienos kadencijos metu. Todėl valdyba, skaitydamasi su jai statuto skirtu laiku, norėtų savo kadencijos metu dar labiau ryškinti tautinės ištikimybės problemą ryšium su pareigomis, kurias ji stato lietuviams, o ypatingai tautininkams.

Patriotinė lietuvių visuomenė yra daug platesnė negu viena organizacija ir tautinė ištikimybė, kaip jausmas nėra kurio pasidaro lietuvių ar grupės privilegija bei pažymys. Tačiau Sambūris, savo kilmės tautinei ištikimybei ypatingai įpareigotas, privalėtų nuolat ieškoti to aukščiausio sąmoningumo tautinės ištikimybės sampratoje filosofinė prasme ir formuluoti bei vykdyti normas, kurios galėtų būti pavyzdžių platesnei visuomenei ir kurios drauge reikštų sampratos patvirtinimą darbais bei laikysena.

Valdyba mano, kad tokios pastangos sudarytų gerą pagrindą Sambūriui dar daugiau įsipareiginti, dar labiau surasti save ir atlikti pareigą, kurios reikalauja pasivadinti tautine akademine organizacija.

PARAMA JAUNIMUI

Nėra reikalo įrodinėti jaunimo reikalo bei jo auklėjimo ir subrandinimo lietuvių ištikimybės ištikimybės svarbos. Valdyba nori ir ateityje tęsti jau anksčiau vestą liniją. Korp!Neo-Lithuania reikimas, kiek tai reikalinga jaunųjų korporantų tautinės ištikimybės auklėjimui ir lituanistinio išsilavinimo bei įsijautimo, lieka ir toliau nepasikeitusiu Sambūrio uždaviniu, kuriam valdyba pastangų nepagailės.

Lygiai svarbiu, ypatingu savo uždaviniu valdyba skaito lituanistinio švietimo reikimą ir jam reikalingų priemonių parpinimą. Jau iš seniau Sambūris turi ryšius su Pedagoginiu Lituanistikos Institutu Chicagoje. Šiai aukštajai lituanistikos institucijai Sambūris yra padėjęs išleisti lituanistikos leidinių, kurie yra skirti netik mokymuisi, bet kurie turi drauge ir išliekančios vertybės, kaip moksliniai lietuvių kultūros dokumentai.

Teko patirti, kad Pedagoginis Lituanistikos Institutas ruošia spaudai mūsų filisterio prof. dr. Jono Balio stambų tautosakos vei-

kalą: "Lietuvių Liedies Pasaulėjauta". Šiam stambiam, pagrindinės svarbos veikalui išleisti reikėtų sutelkti reikalingą sumą pinigų. Jo spausdinimo išlaidos siektų apie 1200 dolerių.

Šiuo metu netenka galvos lauzyti, ką mes veiksime, kad įprastinėje ir patalpinimoje Sambūrio gyvyvumą. Yra tik vienas didelis rūpestis, kiek mes patininkams.

Po šių įdomių minčių, dar kalbėjo ryšiams palaikyti su kitomis organizacijoms valdybos narys Aleksas Silininas ir valdybos išdinininkas Antanas Kašuba. Po pranešimų prasidėjo kultūrinio darbo plano diskusijos. Diskusijose dalyvavo J. Našlitas, E. Balceris, A. Juodvalkis, M. Valiukėnas, A. Stiklakis, S. Vidmantas ir kt.

Pasidėlytas planas su nedidelėmis patalpos priimtas. Nuspręsta aukų pavidale sutelkti \$1200. Tais pinigais LTA Sambūris Chicagoje padengs leidžiamo Pedagoginio Lituanistinio Instituto prof. dr. Jono Balio veikalo "Lietuvių liaudies pasaulėjauta" spausdinimo išlaidas ir tuo būdu taps veikalo leidėju - mecenatu.

(la)

• **Korp. Neo-Lithuania** Chicagoje kviečia visus nepraleisti progos pasiklausyti mūsų iškiliuos dainininkės Valentinos Kojelienės dainų recitalo, kuris įvyks š. m. spalio 24 d., Jaunimo Centro salėje, 8 val. vak.

M. MACKEVIČIENĖ AMŽINYBĖN PALLYDĖJUS

Po sunkios ligos fiziniai palaužta, tačiau dvasiniai tvirta, š. m. spalio mėn. 10 d. rytą, Chicagoje mirė Lietuvių Jūrų Skautijos tunto vadovės narė, buvusi Jūrų Skautijos Vadovybės pareigūnė sktn. Marija Mackevičienė.

Spalio mėn. 13 d. iškilmingomis gedulingo atsisveikinimo apeigomis, Chicago Jūrų skautės-ai ir Jūrų Skautijos vadovybės pareigūnai atsisveikino su velione. Atsisveikinimo apeigose, dalyvaujant ilnai koplyčiai Jūrų skautėjų, vadovėlių ir visuomenės bei organizacijų atstovams, žodį

tarė "Juodkrantės" Jūrų skautėjų tunto vardu -- v.v.g. D. Bylaitienė, LS Sesių vardu -- vyr. skautininkė Igalota sktn. Silinienė, varpininkė vardu -- p. A. Kučys ir Lietuvių Jūrų Skautijos bei jos vadovybės vardu -- Jūr. sktn. Ed. Vengianskas, Gedulingo atsisveikinimo akademią pravedė "Juodkrantės" tunto vadovės pareigūnė sktn. A. Gasnerienė.

Atsisveikinamosios akademijos metu buvo perskaitytas velionės paskutinėmis gyvenimo dienos rašytas jaudinantis laiškas, skirtas Chicago Jūrų skautėjų "Juodkrantės" tunto vadovėms, kuris buvo gautas jau po sktn. M. Mackevičienės mirties. A.A. sktn. M. Mackevičienė šiame pilname vilties, gyvenimo, dėkingumo ir rūpestio Jūrų skautėms, paskutiniame jos gyvenimo laiške Chicago Jūrų skautėjų vadovėms rašo:

MIELOS SESES!

"Jūs buvete visada man tokios mielos, draugiškos ir tikrai seseriškai geros, kad vis atidėliau jau parašyti Jums šį laišką. Vis tikėjau, kad, štai, jau pasijusiu geriau, galėsiu ateiti pas Jus bent su koku mažiuku "trigrašiu" ar žodeliu pagelbėti, paremti Jūsų darbus ir pastangas. Deja, laikas eina, bet aš vis dar tebekovaju su savo negalavimais. Liga klasinga ir nežinau, kada ir ar iš viso pavyks ją kada nugalėti. Vieną jaučiu aiškiai -- negaliu lankyti Jūsų, negaliu būti su Jumis, nors ir labai to norėčiau. Todėl nebenoriu nuvilti Jūsų lūkesčių ir pasitikėjimo. Su gilia širdgėla turiu pasitraukti iš savo vienišą kiautą ir išgyventi vakarėjančio gyvenimo rudens tylą ir likimo duodamą pasyvaus gyvenimo šeimoyje laimę. Lūdną gyvos širdies žmogui negalėti veikti, bet... žmogui geriau gyventi, negu mirti.

Širdimi ir mintimis visada lydėsiu Jūsų gyvenimą ir darbus, džiaugsiuos Jūsų laimėjimais.

Kiekvienai iš Jūsų linkiu asmeniškos laimės, stiprios sveikatos, ištermės ir didelių atsiekimų, mielam Juodkrantės Tuntui -- augti skaičiumi ir veikla. Jei kada galėsiu, stengsiuos Jus aplankyti, bet kol kas tenka ilgesniam laikui tarti sudiev!

Gero, sekmingo, smarkaus ir naudingo Vėjo!

Visada Jums dėkinga už Jūsų širdį, kurią patyriau ligoje, visada Jūsų sesė

Marija Mackevičienė"

Deja, mielosios skautininkės Marijos lūkesčiai ir viltys neišsipildė. Klatingoji liga nugalėjo ir jos gyvybės siūlas buvo nutrauktas...

A.A. sktn. M. Mackevičienės kūnas paskendęs gėlių vainikuose, buvo pašarvotas Evans koplyčioje, kur per tris dienas Jūrų skautės ir vadovės nešė garbės sargybą atiduodamos jai paskutinįjį pagarbą. Garbės sargybos gretose, prie velionės karsto, pagarbą atidavė ir "Kernavės" skautėjų tunto, Chicago skautininkų draugovės bei LS Sesių vyr. skautininkės Igalotos atstovės.

A.A. sktn. M. Mackevičienė š.m. spalio mėn. 14 d. rytą buvo iškilmingai palaidota Šv. Kazimiero kapinėse. Šv. Kryžiaus bažnyčioje, gedulingų pamaldų metu, kurias laikė kun. Stašys, ir kapinėse, garbės palydovius sargybą sudarė Lietuvių Jūrų Skautijos Jūrų skautėjų ir LS Sesių vadovės. Amžinojo poilsio vieton karstą nešė Chicago Jūrų skautė "Baltijos Jūros" tunto budžiai -- j. psk. A. Butkevičius, v.v. J. Baltramonaitis, v.v. M. Maksvytis, v.v. J. Butkus ir varpininkų atstovai.

Vg.

Chicago Jūrų skautės atsisveikina su a.a. sktn. Marija Mackevičiene.

A. A. ANDRIUI PESIUI

Lietuvoje mirus, jojo sūnams ALGIRDUI ir ANTANUI su šeima gilią užuojautą reiškia

J. Baublys, dr. K. Karvelis ir K. Kavaliauskas su šeimomis, dr. S. Pragulba, Pr. Stanionis, Laurinavičiai ir Staškevičiai.